

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čerkovni račun številka 10.603

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-18

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/16 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Nevarna napetost v Evropi

Evropa preživlja težke in usodne trenutke. Srca narodov so zadržeta v negotovosti zaradi bližnje bodočnosti. Kaj bodo prinesli prihodnji dnevi, bo-li mogoče rešiti mir ali pa se bo začela krvava morija: to vprašanje, polno zaskrbljenosti, plava na ustnicah vseh. Komaj je preteklo 20 let, odkar je bilo zadnje svetovno klanje med narodi končano, in zopet se črtajo na obzorju Evrope krvave sence vojne nevarnosti. Z meje med Nemčijo in Češkoslovaško se dvigajo, rastejo in širijo ter kopicijo na evropskem horizontu. Češkoslovaška država ima na svojem ozemlju 3.200.000 Nemcev, ki jih je tej državi dodelila versajska mirovna pogodba. Tem svojim državljanom je češkoslovaška država dala obsežno narodno zaščito, s katero so bili Nemci po večini zadovoljni, dokler ni med nje vrgla baklo nezadovoljstva narodnosocialistična propaganda pod vodstvom Henleina. Odkod je ta propaganda dobila pobudo in sredstva, so pokazali dogodki poslednjih šestih tednov, ki so razkrili dejstvo, da je cilj narodnosocialistični propagandi ne avtonomija Nemcev v Češkoslovaški, marveč popolna odcepitev nemških pokrajin od Češkoslovaške ter njihova priključitev Nemčiji.

V ta spor, ki je zaradi sudetskih Nemcev nastal med Nemčijo in Češkoslovaško, sta kot posredovalki posegli Anglija in Francija. V začetku avgusta je Anglija v sporazumu s Francijo poslala v Prago lorda Runcimana, da bi pomagal urediti vprašanje sudetskih Nemcev. Sledila so neposredna pogajanja med češkoslovaško vlado in nemško stranko. Sredi avgusta pokliče Nemčija nepričakovano 750.000 rezervistov pod orožje, kar dvigne številčno moč njene armade na poldrug milijon mož. To ima na strani sudetskih Nemcev za posledico, da odklonijo vse vladine predloge, tudi tako zvani četrti načrt z dne 5. septembra, v katerem češkoslovaška vlada sprejema v bistvu vse zahteve Henleinove stranke, objavljene v Karlovih varih dne 24. aprila. Dne 8. septembra odredi Francija sporazumno z Anglijo večjo zasedbo Maginotovega trdnjavskega pasa ob francosko-nemški meji. Na kongresu narodnosocialistične stranke v Nürnbergu generalfeldmaršal Göring ostro napade Češkoslovaško ter izjavi o češkem narodu, da se ne ve, od kod je prišel ter da pritiska in vznemirja nemški kulturni narod. Njegovim napadom se pridruži propagandni minister Goebbels. Voditelj Hitler zahteva v zaključnem govoru 12. septembra pravico samoodločbe za vse sudetske Nemce ter jim obljubi svojo po-

moč, ako bi si sami ne mogli priboriti svojih pravic.

Položaj postane resnejši. Sudetski Nemci pričnejo izzivati nemire, zato proglasi češkoslovaška vlada v nekaterih okrožjih obsedno stanje. Runciman napravi poslednji poskus, da bi dosegel nadaljevanje pogajanj med henleinovci in vlado. Angleški ministrski predsednik Chamberlain se odloči, da stopi osebno v stike s Hitlerjem ter poleti 15. septembra z letalom v Berchtesgaden k Hitlerju na razgovor. Tik pred njegovim prihodom izda Henlein proglas, v katerem zahteva priključitev sudetskih Nemcev k Nemčiji. Naslednji dan se Chamberlain vrne v London, lord Runciman je odpoklican iz Prage. Situacija postaja od trenutka do trenutka nevarnejša. Francoski ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet se v Londonu posvetujeta z angleškimi državniki. Rezultat teh posvetovanj je tako zvani londonski načrt z dne 19. septembra, v katerem predlagata angleška in francoska vlada odcepitev sudetsko-nemških krajev od Češkoslovaške, novo razmejitev pod mednarodno kontrolo in mednarodna jamstva za novo, okrnjeno Češkoslovaško. Po

težkih in mučnih posvetovanjih pristane češkoslovaška vlada 21. septembra na ta predlog. Med tem proglasita tudi Poljska in Mažarska svoje zahteve po odcepitvi svojih manjšin. Chamberlain napravi nov poskus pri Hitlerju, s katerim se razgovarja v Godesbergu 22. in 23. septembra. Brez pravega uspeha odleti Chamberlain 24. septembra predpoldne zopet v London, češkoslovaška odredi prejšnjo noč splošno mobilizacijo, ob štirih zjutraj pokliče Francija pod orožje sedem letnikov, kar predstavlja približno en milijon vojakov. Pred odhodom iz Godesberga prejme Chamberlain od Hitlerja posebno spomenico za Češkoslovaško, ki ima značaj ultimata (poslednje zahteve) in ki jo angleški vojaški ataše v Berlinu Mac Fallen z letalom ponese v Prago. V svojem govoru v Padovi 24. septembra izjavi Mussolini, da tvori Italija z Nemčijo en blok.

Položaj v Evropi je torej skrajno napet. Upati pa je, da bo v zadnjem trenutku zmagala pamet ter rešila evropske narode največje nesreče, vojne, ki bi pomenjala samomor Evrope.

V naslednjem podamo podrobnejši pregled najvažnejših dogodkov zadnjih dni.

Potek za češkoslovaško odločilnih dogodkov.

Mažari in Poljaki sledili zgledu Nemcev

Zgledu sudetskih Nemcev sta sledili mažarska in poljska narodna manjšina. Dne 20. septembra je obiskal Hitlerja v njegovem gradiču v Berchtesgaden mažarski ministrski predsednik Imredy v spremstvu zunanjega ministra Kanye, načelnika glavnega generalnega štaba mažarske vojske Fischerja ter državnega tajnika Patokija. Hitler je sprejel odposlanstvo v svoji vili ob navzočnosti nemškega zunanjega ministra Ribbentropa. Mažarska ministra sta predložila kanclerju zahteve vsega mažarskega naroda, ki hoče imeti pravico samoopredelitve podjarmljenih rojakov v Češkoslovaški. Istočasno se je mudil mažarski regent Horthy pri nemškem maršalu Göring par dni kot gost v lovišču v Alsternbergu pri Königsbergu v severni Nemčiji. Na ta lov je bil povabljen tudi poljski zunanji minister Beck.

Isti dan kakor mažarsko odposlanstvo se je oglasil pri Hitlerju v Berchtesgaden poljski veleposlanik v Berlinu in mu sporočil, da je poslala poljska vlada Parizu in Londonu obvestilo, v katerem zahteva za poljsko manjšino v šlezijemskem Tešinu enake pravice kakor bodo priznane sudetskim Nemcem.

Bridko razočarana Češkoslovaška

Češkoslovaška je gradila svojo politiko na zaupanje v zaveznika: Francijo ter Rusijo. Ob morebitnem napadu na Francijo bi se Češkoslovaška niti trenutek ne obotavljala in bi tako nastopila s svojo armado, da bi izpolnila svoje zavezniške obveznosti. Sedaj pa, ko kockajo za usodo Češkoslovaške, se je nagnila Francija k iskanju vseh mogočih izhodov, da bi se zadeva mirno uredila in o kakem marširanju francoske vojske ni ne duha ne sluha. Zaradi začetnega izmikanja Francije je češkoslovaški poslanik Osusky v Parizu čisto pravilno rekel francoskemu zunanjemu ministru Bonnetu: »Moja država je bila obsojena, ne da bi bila zaslišana.« Kaj vse je obljubljala sovjetska Rusija Češkoslovaški, kako jo bo podprla s svojimi legijami čet na suhem in s svojimi neprekosljivimi bombniki iz zraka! Že 20. septembra je na vsem svetu najbolj širokoustni radio Moskva, pooblaščen od sovjetske vlade, poročal, da če Francija ne bo nastopila v morebitnem spopadu med Nemčijo in Češkoslovaško, tudi Rusija ne bo nastopila s sovjetsko vojsko. Kljub temu radio-razglasu se je obrnila praška vlada na Moskvo s prošnjo za nujno pomoč. Sovjetska Rusija je to proš-

njo Prage zavrnila z izgovorom, da ne more poslati vojske.

Češkoslovaška je morala pristati na francosko-angleški predlog

Ker sta odrekli pomoč Francija ter Rusija, kateri sta bili dolžni pomagati po medsebojni vojaški in obrambni pogodbi, ni preostalo praški vladi drugega, kakor da je sporočila v Pariz in London, da sprejme angleško-francoski predlog o odstopitvi sudetskega ozemlja in z njim vse utrjene obrambne črte na zahodu proti Nemčiji kot podlago za nadaljna pogajanja. Anglija in Francija sta smatrali ta odgovor kot poskus zavlačevanja in sta še enkrat pritiskali na Češkoslovaško s pretentjo, če ne sprejme angleško-francoskega predloga takega, kakršen je, potem bosta obe velesili odtegnili sleherno svojo pomoč. Po vseh teh dogodkih je moral predsednik dr. Beneš v noči na 21. september sklicati novo sejo vlade. Seja je trajala do jutranjih ur in končala s sklepom, da sprejema Češkoslovaška francosko-angleški predlog o mirni odstopitvi sudetskega ozemlja Nemcem, da s tem doprinese še zadnjo in največjo žrtev za evropski mir.

Kdo edini je ostal zvest Čehom?

Pri kockanju za usodo Češkoslovaške so ohranili neomajno zvestobo Slovaki. Slovaški narod je hodil križevo pot pod Mažarsko pred vojno in po prevratu je tudi hudo trpel zaradi češkega centralizma. Kljub zapostavljanju pa so se izkazali Slovaki v zadnjih za Čeha najhujših časih kot edini zvesti bratje. Zastopstvo slovaške ljudske stranke je imelo 19. septembra v Bratislavi posvetovanje. Dne 20. septembra je že bilo v Pragi tričlansko odposlanstvo stranke, katero je izjavilo predsedniku republike dr. Benešu in ministrskemu predsedniku dr. Hodži zvestobo.

Po pristanku vlade na francosko-angleški predlog

Po pristanku vlade na francosko-angleški predlog o priključku češkoslovaškega področja s tričetrtinsko sudetsko-nemško večino Nemčiji, je izdala češkoslovaška vlada 21. septembra po radiu proglas na narod, v katerem poziva k treznosti ter k ohranitvi popolnega reda in miru. — Dne 21. septembra je izdala praška vlada važen ukrep o moratoriju ali odložitvi izplačil, ki velja za vse denarne zavode, hranilnice in zavarovalnice. Po uredbi je izplačevanje vlog znatno omejeno. V neomejenem obsegu se bodo upnikom izplačevale vsote, ki so jim potrebne za plače nameščencev, za najemnine in zakupnine, za socialna zavarovanja in zavarovalniške premije pri zasebnih zavarovalnicah, za kritje sodnih, odvetniških in notarskih stroškov. Depoziti in vloge se bodo izplačevali do 25% skupne vrednosti, če bodo dvigi nujno potrebni za obrate upniških podjetnikov. V ostalem bodo zavodi izplačevali mesečno po 900 Kč pri vlogah preko 30.000 Kč, 3% pri vlogah od 5000 do 30.000 in po 150 Kč pri vlogah pod 5000 Kč.

Kakor hitro so imeli glavni igralci za usodo Češkoslovaške odgovor praške vlade, sta odločila Chamberlain in Hitler, da se sestaneta 22. septembra v malem Godesbergu pri Kölnu ob Reni, kjer se naj določi način izvedbe že odobrenega načrta za priključitev sudetskih Nemcev Nemčiji.

Odstop Hodževe vlade in imenovanje nove vlade narodnega edinstva

Po vseh dogodkih, katere smo beležili v zadnji in današnji številki, je podala dr. Hodževa vlada ostavko in je predsednik dr. Beneš 22. septembra zvečer imenoval vlado narodnega edinstva. Predsednik nove vlade in minister narodne obrambe je general Sirovy, generalni inšpektor armade. Zunanje zadeve je obdržal dosedanji zunanji minister dr. Krofta. Notranje ministrstvo je prevzel moravski deželni glavar Černy, finančno pa bivši minister Kalfus. V vladi sta praški župan dr. Peter Zenkl in starešina Sokola dr. Bukovsky. Ostala ministrstva so v rokah strokovnjakov.

Drugi sestanek Chamberlain-Hitler

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je prispel 22. septembra ob 12.30 v trimotornem letalu s svojim spremstvom na letališče v Kölnu ob Reni. Poleg nemške množice je sprejel angleško zastopstvo nemški zunanji minister Ribbentrop z več odličniki. Angleški ministrski predsednik se je s svojim spremstvom z letališča odpeljal skozi Godesberg preko Rena v Petershof, kjer se je nastanil. Po kosilu se je Chamberlain ob 15.45 odpeljal v Godesberg, kjer ga je pred tamošnjim hotelom »Dresden« pozdravil kancler Hitler. Oba državnika sta se takoj umaknila v pripravljene sobane v prvem nadstropju in sta se razgovarjala samo v prisotnosti Hitlerjevega osebnega tolmača. Konferenca je trajala do 19.15, ko se je Chamberlain vrnil nazaj v svoj hotel.

Visek napetosti 23. septembra

Pogajanja med Chamberlainom in Hitlerjem so bila 23. septembra nenadno prekinjena in sta ta dan državnika izmenjala pismi, ki pa tudi nista prinesli razčiščenja. Zvečer 23. septembra je poskusil Chamberlain preko posredovalcev, da bi omogočil nadaljevanje razgovorov. Ker se mu ta poskus za opazovalce vidno ni posrečil, so bile v noči 23. septembra razposlane v svet brezličnim potom vesti, da so se pogajanja razbila in da bo zapustil angleški ministrski predsednik 24. septembra zjutraj Godesberg in se bo odpeljal v London, prepuščajoč Nemčijo ter Češkoslovaško kravemu medsebojnemu obračunu.

Približno desetdnevni rok za mirno poravnavo

Vse vznemirjajoče vesti so bile daleč pretirane in deloma izmišljene. Hitler je izročil 23. septembra ponoči Chamberlainu spomenico, katero je poslal angleški ministrski predsednik vladi v Prago. Ti Hitlerjevi predlogi so dokončni in so poslednja nemška mirovna ponudba Pragi. Rok za mirno ureditev sudetsko-nemškega vprašanja je stavljen do 1. oktobra. Ako odklonijo Čehi nemške predloge, bodo prevzeli odgovornost za nadaljnje posledice. Če pa pogoje sprejmejo, bo ohranjen mir.

Po zanesljivih poročilih zahteva Nemčija v izročeni spomenici izpraznitev sudetsko-nemške pokrajine ter njeno zasedbo po nemških četah. Pokrajine, kjer živi nad 75% nemškega prebivalstva, bi takoj prišle pod pokroviteljstvo berlinske vlade. V okrajih z mešanim prebivalstvom se bo izvršilo ljudsko glasovanje. Hitler bi pristal, da se glasovanje izvede pod nadzorstvom mednarodne komisije, ponudil

pa bi celo to, da se nemške čete za časa glasovanja umaknejo. Smatra pa za bistveno, da se prej izvrši zasedba. Hitler bi prav tako pristal na to, da ta mednarodna komisija odloči nove meje med Nemčijo in Češkoslovaško.

Hitlerjevo spomenico, kateri je priložena natančna karta sudetsko-nemškega ozemlja, katerega si lasti Nemčija, je bila dne 24. septembra v letalu prenešena iz Londona v Prago.

Pri razgovorih v Godesbergu je prevzel Chamberlain posredovalno vlogo, da je oskrbel prenos nemških zahtev v Prago.

Povratek Chamberlaina v London

Ko je angleški ministrski predsednik v Godesbergu mirno proučil nemške končne predloge, se je prijateljsko poslovil dne 24. septembra od Hitlerja, kateri se je zahvalil njemu in vsej angleški vladi za trud za mirno ureditev sudetskonemškega vprašanja. Kmalu po deseti uri se je Chamberlain s svojim spremstvom z letališča v Kölnu odpeljal z letalom v London, kjer je pristal ob 12.15. Koj po izstopu iz letala je obvestil ministrski predsednik svojo in francosko vlado o uspehih svojega nad vse težavnega poslanstva.

Posledice skrajne napetosti 23. septembra v Pragi in drugih državah

Vrhunec vznemirjenja, ki je bil dosežen 23. septembra na večer, ni ostal brez posledic za Češkoslovaško in druge države. Dne 23. septembra ob 22.15 je razglasila Češkoslovaška po radiu splošno mobilizacijo. Mobilizacija se je izvršila v teku noči na 24. september in v prvih dneh dopoldneva tega dne v popolnem redu in miru po vsej državi. Čeprav je bil rok za mobilizacijo zelo kratek — samo šest ur, in še to ponoči in samo na podlagi obvestila po radiu — je potekla mobilizacija v premnigih primerih pred tem časom. V zvezi z mobilizacijo je bila češkoslovaška meja zaprta.

Predsednik dr. Beneš je podpisal dne 24. septembra ukaz o imenovanju šefa generalnega štaba Ludovika Krejčija za vrhovnega poveljnika vseh češkoslovaških vojaških sil. Za vrhovnega poveljnika letalstva je bil imenovan general Karel Hašek.

Splošna mobilizacija v Češkoslovaški je zadela na odmev tudi v drugih državah. Francija je razglasila delno mobilizacijo in je vpoklicala sedem letnikov. To je po svetovni vojni na Francoskem prvi delni vojaški vpoklic. Obenem je francoska vlada ob osmih zjutraj 24. septembra sporočila, da je tako zvana Maginotova trdnjavska črta med Francijo in Nemčijo v polni pripravljenosti in je zasedena z najboljšimi tehničnimi četami.

Mažarska je za narodno obrambo vpoklicala tri letnike. Večji del rezervistov, kateri so sodelovali na zadnjih velikih manevrih, so obdržali pod zastavo. Mažarska ima pod orožjem 160.000 mož.

Anglija je pripravila za vsak slučaj svojo mornarico.

Zaradi napetega razvoja mednarodne krize in vojaških ukrepov raznih držav je posvečala tudi Belgija skrb obrambi svojega ozemlja.

Dne 24. septembra je obiskal Mussolini Padovo in je imel pred 300.000 glavo množico govor. Naglasil je, da je splošen položaj sicer mračen, a vendar se še lahko

pokaže sonce izza oblakov. Za primer evropske vojne bi šla Italija z Nemčijo.

Po mobilizaciji

Ko so dobili v Pragi na vladnih mestih sporočila, da je izvršena splošna mobilizacija, je 24. septembra popoldne podpisal predsednik dr. Beneš ukaz o imenovanju dveh slovaških ministrov kot zastopnikov Slovakov v novi češki vladi.

Češkoslovaška vlada je sprejela 24. septembra nemško spomenico, iz katere je bilo 25. septembra že toliko znano, da mora Češkoslovaška do 1. oktobra izprazniti ono ozemlje, ki naj bi pripadlo po londonskem načrtu Nemčiji, in da mora odstopiti tudi sedanja praška vlada.

Vladni krogi v Pragi so bili zelo veseli, ko so prejeli vest, da je odredila Francija delno mobilizacijo.

S 24. septembrom je bil za vso Češkoslovaško ukinjen ves potniški in zasebni letalski promet.

Ko je bila napetost 23. septembra zvečer na višku, so to noč poskušali Henleinovi legionarji na raznih mestih vpade. Kakor hitro pa se je zaznalo za splošno mobilizacijo in za prevoz rednih češkoslovaških čet v obmejne kraje, so nehala obojena izzivanja Henleinovih prostovoljcev, kateri so bili za vsak slučaj pomnoženi z narodnosocialističnimi napadalnimi in zaščitnimi oddelki iz Nemčije.

Kaj je storila Rusija?

Ko so zvedeli sovjeti v Moskvi, da se zbirajo poljske čete ob češkoslovaški meji, so izročili poljskemu poslaniku spomenico na naslov poljske vlade, v kateri so za-

grozili, da bo odpovedala Rusija sovjetško-poljsko nenapadno pogodbo brez prejšnjega obvestila, če vrže poljska vlada svoje čete na češkoslovaška tla. Poljska vlada je na sovjetske grožnje že koj isti dan, namreč 23. septembra, odgovorila to-le: »Poljska vlada ni nikomur dolžna kakih pojasnil glede ukrepov, ki se ji zde primerni. Poljska vlada dobro pozna besedilo predmetne pogodbe in ne potrebuje nikakršnega tolmačenja.«

Razmerje Češkoslovaške do Poljske

Poljske radio-postaje so oddale 25. septembra vest, da je Češkoslovaška v načelu sprejela pogajanja s poljsko vlado o poljskih zahtevah glede Šlezije in Tešina, kjer prebivajo Poljaki. To sporočilo je bilo po vsej Poljski sprejeto z največjim navdušenjem ter zadovoljstvom. — Pač pa je prekinjen železniški promet med Češkoslovaško in Poljsko. Mednarodne proge za Italijo in Jugoslavijo gredo iz Poljske preko Berlina, Vratislave in Nürnberga.

Prva posvetovanja Anglije in Francije glede nemške spomenice v Londonu

Brezlično sporočilo od 25. septembra pravi: Francoski ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet sta prispela na londonsko letališče Croydon dne 25. septembra ob sedmi uri angleškega časa. Na letališču so ju sprejeli in pozdravili zastopniki angleške vlade. Dne 25. septembra ob deveti uri angleškega časa je bil prvi sestanek ministrov obeh držav v Downing Streetu; ki so mu prisostvovali za angleško vlado Chamberlain in zunanji minister lord Halifax, za francosko vlado pa Daladier in Bonnet.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Notranji minister začasno prepovedal shode, sprevede in zbiranja. Notranji minister je izdal s takojšnjo veljavo odlok o začasni prepovedi shodov, sprevedov ter zbiranj. Ministrov odlok se glasi: V interesu javnega miru in varnosti ter reda ter v zvezi z zunanje-političnim položajem v Evropi odrejam, da se v vsej državi prepovedo do nadaljnega vsa zborovanja, posvetovanja in sprevedov sploh, kakor tudi zbiranje ljudi po ulicah in na drugih javnih mestih. Kdor bo postopal proti tej prepovedi, bo kaznovan od 10 do 1500 din globe v korist državne blagajne, a za primer, da bi ne plačal denarne kazni, z zaporom od 1 do 30 dni, v kolikor njegov prestop ne bi bil težje narave in bi spadal pod paragrafe drugih zakonov. Od te prepovedi je izvzeto zbiranje ljudi zaradi kupoprodaje in trgovine po mestnih trgih in sejnih, dalje zbiranje zaradi opravljanja verskih obredov, verskih predpisov in običajev in zaradi kakšne gospodarske, kulturne ali humane akcije. Ali tudi v teh primerih ne sme biti nikakih govorov, ki bi imeli kakršno koli politično vsebino. — Opozarjajo se vsi prebivalci, da se zadržijo popolnoma mirno ter da sledijo odlokom in navodilom oblasti in njenih organov, da bi se v današnjem resnem položaju okoli nas ohranil v naši državi popoln mir in red ter da bi se na ta način preprečil vsak spopad. — Dr. Anton Korošec, notranji minister.

IZ BRATOMORNE ŠPANJE

Pod pritiskom velikih dogodkov, kateri so se odigrali glede usode Češkoslovaške, so poročila o španski državljanski vojni povsem potihnila. Šele 21. septembra javljajo nacionalisti, da so zavzeli na bojišču ob Ebru važne sovražne postojanke v širini več kilometrov. Bojni plen je zelo velik. — Zastopnik rdeče Španije pri tokratnem zasedanju Društva narodov v Ženevi, za katerega se ni nikdo prav zmenil, Negrin, je izjavil, da je sklenila rdeča španska vlada odhod vseh vojakov, kateri niso Španci. Ta ukrep se bo izvajal pri vseh tujcih, ne glede na njihovo narodnost, vstevši tudi tiste, ki so sprejeli špansko državljanstvo od začetka državljanske vojne na Španskem. Negrin je podčrtal, da pomeni ta sklep prispevek španske vlade k splošni pomiritvi.

K POLOŽAJU V RUSIJI

(Izpoved čekista)

Iz Rusije je ušel čez poljsko mejo agent Čeke (tajne policije) Prokofjev. Sotrudnik lista »Varšavski večer« je naletel nanj

in ga je vprašal, zakaj je bežal iz Rusije in zakaj je spremenil svoje prepričanje.

Prokofjev je odgovoril: »Prepričanja nimam nobenega. Služil sem zato kakor vsi, da bi imel jesti in da bi prišel naprej. Me ne so moralno ubili in iz tira spravili poslednji umori nezaščitenih in nedolžnih ljudi. Nisem več mogel ne jesti ne spati. Tako zvana vest me je začela peči. Nikdar ne bom pozabil naših lastnih hudobij v kolhozih Belorusije. Kmetje niso hoteli oddajati zrnja; želeli so ga zase prihraniti. Če govorimo po pravici, so imeli prav. Veste, kaj je prinesla prisilna kolektivizacija v letih 1928 do 1930? Takega gladu še ni bilo v Rusiji. Leta 1935 je bilo že bolje. Kruh so začeli prodajati brez kart. Kolhozniki so dobili pravico, odvišnje zrnje prodajati na semnjih. Poslej se je pa zopet poslabšalo. Sovjetska oblast je začela od kmeta vse jemati. Na tisoče ljudi je zopet umrlo od gladu, a oni, ki so ostali, so kršili vse predpise, upirali so se, čeprav so vedeli, da gredo v smrt. Nad kolhoznike so hodile kazenske ekspedicije, katere so jih mnogo postrelile.

Vi na Poljskem niti pojma nimate, kakšno je duševno stanje Stalinovih »sotrudnikov«. Strah in neprestan nemir napolnjuje njihova srca. Kateri so bolj odločni in značajni, prestopajo v opozicijo, a kateri so strahopetni, tisti one izdajajo in jih tožijo Stalinu, da bi se mu prikupili.«

»Kakšni so bili vaši načrti? Kaj bi bili storili, če bi se prevrat posrečil?«

»Nekateri so mislili, če bi bil pal blok Stalin-Ježov, da bi v Rusiji še ostal bolj ševizem, a bolj zmeren. Toda to bi se ne zgodilo. Če bi armada vrgla Stalina — in to bi mogla storiti samo armada — bi postal vodja naroda tisti, ki bi ga osvobodil. Če bi bil še Tuhačevski živ, bi bil to Tuhačevski.«

»Kakšno bi bilo vodstvo države? Kakšen režim bi imeli?«

»Sprva bi bila vojaška diktatura. Poneje, ko bi uničili rdečo sodrgo, bi se vpe-ljala republika.«

»Kaj pa monarhija?«

»To bi šlo težko. Rusi so utrujeni zaradi »trde roke«, bolje bi se obnesel parlamentarni ustroj.« je odgovoril bivši agent Čeke.

Po katoliškem svetu

Kaj je treba katoliškim možem? Može Gornje Šlezije, ki je v Nemčiji, priredijo vsako leto romanje na Goro sv. Ane. Letos je bilo to romanje posebno veličastno, ker se ga je udeležilo nad 100.000 mož.

Pripeljali so se po železnici s 24 posebnimi vlaki, drugi pa z vozovi, avtobusi in drugimi vozili. Pridigo je imel breslavski nadškof kardinal Bertram. V svojem govoru je priporočal katoliškim možem in

Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa močnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom. (Ogl. reg. S. br. 30.474/35.) 1138

mladeničem ta-le pravila, ki se naj po njih ravnaajo: 1. Spoznavajte vedno Zveličarja in njegovo cerkev, tudi takrat, če je On znamenje, kateremu se nasprotuje. 2. Pustite, naj sovražniki govorijo, kar hočejo. Ne razbijajte si s tem glave! Mi vemo, kaj verujemo in komu verujemo. 3. Zaupajte v Boga in njegovo cerkev! Božji poti niso ljudski poti, zmaga pa je božja. 4. Čim bolj brezbržni so mnogi do Boga in cerkve, tem vestneje se bomo mi trudili, da vero razumevamo in cerkev ljubimo. 5.

Iz drugih taborov

»Katoliška politika« je kamen spotike za JNS »Domovino«. Preglavico ji povzročajo že sama opredelitev pojma »katoliška politika«. Da bi mu ne bilo treba misliti z lastnimi možgani, se podeželsko JNS glasilo zateka k jugoslovanskemu celotniku »Proboju«, da bi od njega izvedelo, kaj je prav za prav »katoliška politika«. »Proboj« pa tudi sam tega ne ve in zato tudi »Domovini« povedati ne more. Zaradi tega jo navrača na »naš tako zvani katoliški tisk«, ki se iz njega more spoznati, »kaj vse se stavlja v zvezo s katoliško vero in cerkvijo«. Da bi se mogla »Domovina« preko »Probojeve« miselne zmede dokopati do nekake pojmovne jasnosti, ji povemo, da nje naše ljudstvo nikakor ne stavlja v zvezo s katoliško vero in cerkvijo. Te zveze »Domovina« nima in za to more iz tega, kar v svojih predalih prinaša in objavlja, spoznati, kaj ni katoliška politika.

»Politični katolicizem«, ne pa resnična blaginja delavcev je predmet velikega zanimanja marksistične »Delavske politike«, ki smatra gonjo proti veri, zlasti proti katoliški cerkvi kot svojo glavno nalogo. Ker ji pri tej gonji niso na razpolago resnična dejstva, pa se poslužuje laži. Piše namreč med drugim, da so bila načela političnega katolicizma jasno utemeljena od papežev 13. stoletja. »Po teh načelih, ki so ostala merodajna vse do danes, pripada klerikom absolutna oblast nad vsem in ne smejo

Varujte ponos katoliškega moža in zavedajte se, da je mesto pred oltarjem in ob obhajilni mizi častno mesto. Lepa navodila, vredna, da se po njih ravnaajo vsi katoliški možje in fantje, naj pripadajo temu ali drugemu narodu!

Poganski črnci propadajo. Profesor di Thompson je izdal knjigo, v kateri dokazuje s številkami, kako avstralski črnci, ki se doslej niso hoteli dati pokristjaniti, vedno bolj propadajo, tako da jih kmalu ne bo več. Vsa sredstva, ki jih je vlada porabila, da se to propadanje ustavi, so ostala brezuspešna. Samo krščanska vera bi mogla napraviti konec razbrzdanosti in s tem konec propadanja, toda krščanstva ti pogani nočejo. Število rojstev se stalno zmanjšuje, smrtnih primerov pa raste. ves trud oblasti, da bi se ti črnci priučili poljedelstva, je bil zaman. Ti ljudje se bavijo samo z lovom in klatenjem od kraja v kraj.

biti v ničemer podrejeni nobenemu zakonu posvetne oblasti.« Kolikor besed, toliko laži, in sicer milijonkrat ovrženih laži. Mislijo li naši marksisti, da bodo s takšnimi lažmi in bedastočami koristili slovenskemu delavcu? Še bolj čudno pa je, da te marksistične neumnosti ponatiskuje liberalno-kmetijsko glasilo »Kmetijski list«. Morda pa to spada v časnikarski načrt »ljudske fronte«?!

»Nova pravda«, glasilo Narodne strokovne zveze, se izgublja v pesniško opisovanje svobode, ki ga povzema iz »Ljubljanskega Zvona«. V tej »svobodomiselni« reviji je neki »književnik« zafantaziral o svobodi kot o »mučnem in krvavem snu, ki se skriva po mišjih luknjah zdaj pred bodalom, zdaj pred tiarok«. Svobodomiselnim boriteljem za svobodo okoli »Ljubljanskega Zvona« in »Nove pravde« bodi povedano v tolažbo, da so vsaj pred papeževo tiaro varni ter se jim ne bo treba pred njo skrivati v mišje luknje. Da pa je tamkaj nekako zatočišče svobodomiselnega duha, dokazuje ta-le duhovita domislica, ki jo »Nova pravda« objavlja pod naslovom »Verjameš ali ne?«: »da se bo uvoz telečjih možgan moral povečati, ker je povpraševanje po njih veliko in to posebno v političnih krogih«. Kazno je brez nadaljne opredelitve, kateri krogi bi kot odjemalci prvenstveno prišli v poštev.

*

nemu delavcu Gregorju Kropušek in mu jo je zlomil pod kolenom. Poškodovana se zdravita v celjski bolnišnici.

Huda poškodba pri gradnji hiše. V petek, 23. septembra, je padel pri gradnji hiše na Polzeli 5 m globoko 27 letni mali posestnik Alojz Strašek s Polzele. Pri padcu si je zlomil več reber na levi strani in je bil oddan v celjsko bolnišnico.

Smrtna nesreča delavca pri skoku na vozni vlak. Lojze Drobež, 20 letni železniški delavec iz Verneka pri Litiji, je bil zaposlen s skupino delavstva pri popraviljanju železniške proge blizu Litije. Dne 24. septembra je hotel ujeti ob šestih zjutraj vlak na postaji Kresnice. Ko ga je zjutraj brodar prepeljal čez Savo, je jutranji vlak za zavozil s postaje Kresnice. Lojze je z vso naglico skočil na drveči vlak, da bi ne prišel prepozno na delo. Ko se je pognal na stopnico vagona, je zgubil ravnotežje in se je zakotalil po stopnicah naravnost pod vlak. Mladega Drobeža so našli pozneje očitvidci grozne nesreče nezavestnega, vsega krvavega in z utrto lobanjo. Prenesli so ga v postajno pisarno v Kresnicah, kjer je kmalu umrl.

Razne požarne nesreče. Na Spodnji Velki pri Mariji Snežni je uničil nočni požar do tal hlev in prešo posestnika Janeza Graha. Ker se je pojavil ogenj ob dveh v noči, je zgorelo s hlevom vred par volov, dve kravi in dve telici, voz, slamoreznica, plug ter razno drugo poljedelsko orodje. Komaj sta se rešila strašne smrti oba domača sina, katera sta spala na hlevu in sta se prebudila v zadnjem trenutku ter utekla že skozi ogenj. V nevarnosti so bile tudi sosednje hiše zaradi močnega vetra. Vzrok požarne nesreče je neznan. Pomilovanja vredni in pomoči potrebni pogorelec je bil le delno zavarovan. — V Ledineku pri Sv. Ani v Slov. goricah je zgorela sušilnica za lan in sadje posestnika Alojza Škerget. Kot požigalec je bil prijet 83 letni občinski režež Anton Kocbek, kateri je priznal zločin, s katerim se je hotel maščevati nad gospodinjo, katera bi ga naj bila meseca julija nekaj pokarala. Kocbek je bil šele pred kratkim izpuščen iz ječe, v kateri je prebil šest mesecev zaradi požiga. — V vasi Tunjška mlaka na Gorenjskem je vpepelil ogenj domačijo posestniku Janezu Kosirniku, po domače Sitarju. S hišo vred je zgorelo tudi 70.000 din, katere so si marljivi domači fantje prihranili s trdim delom in so jih imeli na žalost shranjene doma. Zavarovalnina znaša 20.000 din. Uboga Kosirnikova družina si je rešila samo golo življenje, ker je bila ob času požara na polju. — V Legnu pri Slovenjgradcu je 21. septembra ob osmih zjutraj izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Ferda Matavža. Poslopje je bilo napolnjeno s senom in z jesenskimi pridelki. Domači in sosedje so oteli živino in so ogenj omejili. Škoda je krita z zavarovalnino. — Na Betnavski cesti pri Mariboru je zgorela na nekdanjem Rosenbergovem posestvu kopa sena, katera je bila last pekovskega mojstra Feiertaga. Na pomoč poklicani gasilci so ogenj kmalu pogasili. — V Vitanji vasi v župniji Vitanje je uničil ogenj domačijo tovarnarju Ivanu Hofbauer. Zgorela so vsa poslopja razen malega mlina. Rešili so pravočasno živino, svinje ter nekaj orodja. Škoda znaša 100.000 din in je delno krita z zavarovalnino. — Med vožnjo se je pri Viču v

Novice

Nesreče

Hlapec umrl zaradi poškodb. Jožefu Kodru, 36 letnemu hlapcu iz Marije Snežne ob severni meji, je šel težko natovorjen voz preko telesa. Hudo poškodovanega so oddali v mariborsko bolnišnico, kjer je umrl zaradi smrtnih poškodb dne 24. septembra.

Nesreča vinogradniškega čuvaja. 25 letni vinogradniški čuvaj Ivan Muser, ki je bil zaposlen pri posestniku Šparovcu v Košakih pri Mariboru, je stražil vinograd z nabito lovsko puško. Oddal je strel, pri tem pa se mu je razletela puška in mu odtrgala palec na levi roki ter mu razmesa-

rila dlan. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Žrtev neprevidnosti pri snaženju lovske puške. S strelom v bok desne noge je bil oddan v ptujsko bolnišnico 18 letni posestnikov sin Alojz Horvat iz Krčevine pri Ptujju. Pri prevzemu v bolnišnico je izpovedal, da je snažil njegov oče lovsko puško, katera se je naenkrat sprožila in ga je strel nevarno zadel.

Dva ponesrečena oddana v celjsko bolnišnico. Na Donački gori pri Rogatecu je padel pri nakladanju drv z vagona 25 letni drvar Štefan Čanšek in se je hudo poškodoval na glavi. — V Bočni pri Gornjem gradu je padel hloč na desno nogo 29 let-

Ljubljani vnel vagon hmelja, kateri je prišel iz Novega Sada in je bil namenjen v Trst. Vkljub gašenju je uničil ogenj polovico vagona in gre škoda v težke tisoče. Ogenj je gotovo povzročila iskra iz lokomotive, ker ni bil dovolj previdno naložen.

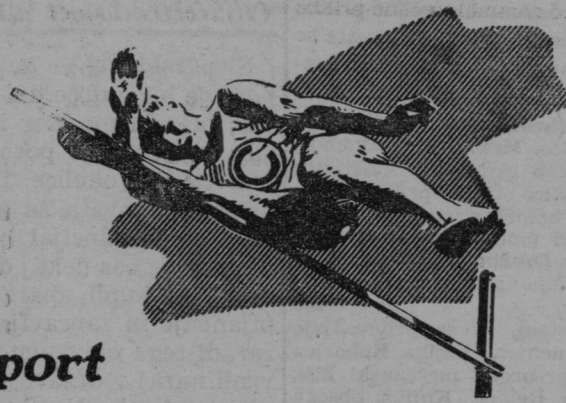
Razne novice

Narodnega tabora v Prevaljah zaradi odloka o prepovedi shodov, sprevodov in zbiranja to nedeljo ni bilo.

Na 18 gimnazijah v Sloveniji je letos 12.771 učencev in učenk. V Mariboru je na klasični gimnaziji 858, na realni gimnaziji 852 in na nepopolni realni gimnaziji 561; na realni gimnaziji v Celju 1257, v Ptujju 491, v Murski Soboti 507 učencev in učenk. Najmočnejši zavod je 3. realna gimnazija v Ljubljani s 1528 učenci. Na 1. realni v Ljubljani je 1451, na 2. realni gimnaziji 1106 in na klasični 1171 učencev in učenk. Realna gimnazija v Kočevju ima komaj 215 učencev in je najslabše obiskani zavod v Sloveniji.

Spominska svečanost v Žalcu. Ob 100 letnici rojstva očeta slovenskega hmeljarstva pokojnega Janeza Hausenbichlerja, veleposestnika in župana v Žalcu, se bo vršila v nedeljo, 2. oktobra, ob treh popoldne pred hišo Hausenbichler (sedaj Lorber) spominska svečanost, pri kateri bo slavnostni govornik orisal življenje in delovanje pokojnega Janeza Hausenbichlerja, kateremu bo odkrit relief in spominska plošča na njegovem bivšem domu. Posebna deputacija se bo ob tej priliki poklonila na grobu pokojnega Hausenbichlerja ter položila na gomilo venec.

Spominska razstava v Žalcu. Ob priliki spominske svečanosti v počastitev pokojnega Janeza Hausenbichlerja se bo otvorila 2. oktobra ob osmih zjutraj v hiši št. 6 v Žalcu spominska razstava, kjer bodo zbrane slike in fotografije s primernimi opisi v spomin na 70 letnico I. slovenskega tabora v Žalcu 6. septembra 1868, nadalje fotografije z opisi v spomin na II. slovenski tabor v Žalcu dne 17. marca 1918. skupina fotografij, članov narodnega sveta v Žalcu ob prevratu, kakor tudi spominki v zvezi z življenjem in delovanjem pokojnega Janeza Hausenbichlerja. Razstava bo odprta za odrasle v nedeljo, 2. oktobra, od 8 do 12 in

Sport

je zdrav, pa vendar se lahko zgodi, da se prehladite zaradi majhne neprevidnosti. Zato mis-

lite že pri prvih znamenjih boleznin na Aspirin tablete in na „Bayer“-jev križ, ki jamči za pristnost

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

od 13 do 18. Poučna bo razstava zlasti za našo šolsko mladino, ki si jo naj ogleda v ponedeljek, 3. oktobra čez dan. Priporočamo tudi drugim okoliškim šolam ogled razstave na ta dan, ko bo pa nudila zanimivo gradivo iz krajevne zgodovine.

Obrtniški tečaji. V obrtnopospeševalnem referatu na okrajnem načelstvu se sprejemajo prijave za knjigovodski, mizarški, risarski in za računski tečaj.

Mesarski strokovni tečaj. Mariborska poslovalnica zborničnega obrtnopospeševalnega zavoda priredi strokovni tečaj za mesarske in klobasičarske pomočnike iz mesta in okolice. Tečaj bo trajal najmanj 12 ur in bo predaval preizkušen strokovnjak v takem času, ko je udeležba vsem omogočena. Prijaviti se je v dopoldnevih urah v obrtnozadružnem nadzorništvu na okrajnem načelstvu, kjer se zvedo tudi nadaljnja pojasnila.

ZAKŠ V Haloze. Vsi člani mariborske podružnice ZAKŠ se zberejo dne 2. oktobra ob pol šestih zjutraj na glavni postaji v Mariboru. Tovariši ob proggi naj vstopijo med potjo. Na Hajdini čakamo

tovariše iz Ormoža in Ljutomera do sedmih. Do Leskovca se peljemo z avtom, od tam pa peš v Podlehnik, kjer bomo imeli sv. mašo. Po sv. maši si bomo ogledali posestvo Spodnještajerske posojilnice, nato pojdemo k Sv. Trojici, Sv. Duhu in k Sv. Juriju v Halozah. Vrnili se bomo čez Dobravo, kjer nas bo čakal avto, ki nas bo popeljal v Ptuj. Vrnemo se z vlakom, ki vozi ob devetih v Maribor. Celotni denarni stroški za vlak in avto znašajo 25 din, nekaj hrane pa naj vzame vsak s seboj. Tovariši, ki so se prijavi, ne dobe nobenega obvestila več. Tudi neprijavljeni posamezni tovariši se nam lahko pridružijo.

Prelepo potovanje v sončno Dalmacijo iz Ljubljane preko Novega mesta, Gorjancev, Metlike, Karlovca do slovečih Plitviških jezer, skozi Bosno k čudodelni Gospej sinjski in k Materi božji zdravja v Split; z ladjo na prekrasni otok Hvar. Na novo mašo v Tkon. V Trogir, Šibenik, Skradin; preko ponosnega Velebita v Senj, Crikvenico; preko Delnic in Kočevja v Ljubljano. Kdor hoče doživeti mnogo zanimivosti in videti zname-

Nekaj velikih števil

Učnjaki cenijo, da je v naši zemlji premoga 7400 milijard ton. Letno se zmanjša ta številka za 1500 milijonov ton. Nafta je v zemlji 6150 milijard ton, na vseh petrolejskih poljih na svetu dobe letno samo 184 milijonov ton. Po tem računu bi bilo premoga za pet tisoč let, nafte pa za 33 tisoč let. Vodne sile imajo tako moč, da bi nam dale v električnih centralah na leto okoli pol milijarde konjskih sil, če bi bile ob vseh rekah in slapovih centrale. Danes izkoriščamo letno samo 33 milijonov konjskih sil. Sonce daje zemlji 150.000 krat več toplote, kakor nam je daje ves premog, ki ga rudarji izkopljejo na zemeljsko površino. Če bi

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe

Po Rupnikovih navodilih je bilo nabavljeno koj po preselitvi v Gornje Radvanje orodje in kemikalije za ponarejanje. Glavni pripomoček je bil mojstrov fotografski aparat z naravnost čudodelno lečo.

V radvanjski kamrici pri dobri jedachi in pijači je izdelal mojster več klišejev v obliki fotografskih plošč, s katerimi je prenašal sliko bankovca, na papir.

Rupnik je bil na delu s svojim nespretnim pomagáčem, kojega pravi poklic je bila mesarska obrt, vso jesen leta 1936.

Izdelana je že bila na pol zaloga tisočakov, kateri so bili namenjeni v zimskem času za promet. Ndogotovljene potvorbe so bile tolikanj posrečene in so se krile z izvirnikom, da so presenečale na najbolj veselo stran vse zaupnike, kateri so vedeli prav dobro za skrito ponarejevalnico in so si obetali iz nje v najkrajšem času brezskrbne čase ter obilnega uživanja vseh zemeljskih dobrot in naslad.

35

Tokrat so bili podani najboljši upi, da bo rodilo trudapolno ponarejanje vsaj enkrat toliko let zaman pričakovane sadove obogatjenja na hitro roko.

Zunanjemu svetu se niti sanjalo ni, kaj se godi že nekaj mesecev v skrivnostni gornjeradvanjski kamri, ki bo z eno znatno izdajo bankovcev osrečila vse, kateri so bili količkaj udeleženi pri sicer najnevarnejšem podjetju.

Mojstrova ponarejevalnica v Gornjem Radvanju bi bila sigurno oškodovala državno blagajno za težke vsote in bi bila povzročila nadzorni oblasti čez glavo dela in skrbi, da ni porušila moška blebetavost vseh za bodočnost pozidanih zlatih gradov.

Mojstrov najbolj nesrečno izbrani mesarski pomagáč se je hvalil okrog po Dravskem polju, da bo kmalu med siromašnim poljanskim narodom denarja kot listja in trave. Take-le bahave govornice so vzbu dile pri raznih ljudeh, ki niso imeli upanja na obogatjenje, nevoščljivost. Ena zavistnih duš je opozorila pismeno orožnike v Cirkovcah pri Pragerskem, s čim da se ponaša v vinjenosti mesar, kateri zna celo delati denar.

Najbrž ni bilo za orožnike posebno naporno, da

nite kraje ob morju, ne bo zamudil ugodne prilike od 12. do 18. oktobra. Cena 450 din. Priglasite se po dopisnici za brezplačna navodila »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. 1422

Kmetijski stan do jožefinskih reform je naslov knjižici, ki jo je spisal Jos. Mravljak. Vsakomur, ki se zanima za zgodovino slovenskih kmetov v prejšnjih stoletjih, knjižico toplo priporočamo. Posebno dobrodošla pa bo učiteljstvu in šolam, ki jim je knjižica v prvi vrsti namenjena. Cena knjižice je 8 din. Udje Družbe sv. Mohorja jo dobe za 6 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Gospodinjam in dekletom, ki se pripravljajo na gospodinjstvo, je namenjena knjiga Kuharica v kmečki, delavski in preprosti meščanski hiši, ki jo je spisala Marija Remec. Knjiga obsega 255 strani in vsebuje 965 preizkušenih receptov za pripravlanje preproste, pa okusne in izdatne domače hrane. Knjiga je sestavljena zelo pregledno, navodila pa so pisana lahko umljivo, tako da jih vsaka preprosta gospodinja povsem razume. Knjiga se dobi v vseh knjigarnah in stane broširan izvod 28 din, vezan pa 40 din. Udje Družbe sv. Mohorja dobijo broširano knjigo za 21 din, vezano pa za 30 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Zakonskim ženam in možem, materam in očetom, nevestam in ženinom pa je namenjena knjiga Milice Grafenauerjeve »Iz duhovnega življenja družine«. Knjiga je razdeljena na tri dele. Prvi govori o zakonu, o zakonski ljubezni, o zakramentu, o beli kugi, o dostojanstvu zakona. Drugi del razmotriva o vzgoji k čistosti v zakonu in izvenc njega. Tretji del pa o rasti v duhovnost. Knjiga je najboljše priprava za zakon. Broširana stane 28 din, vezana pa 40 din. Udje Mohorjeve družbe dobe broširan izvod za 21 din, vezan za 30 din, če naročijo knjigo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, tel. 23-58, je najmoderneje urejen zlasti za operacije. Dnevna oskrba I. razreda Din 120, II. razreda Din 80. Vodja specialist za kirurgijo dr. Černič. 964

Nazadovanje goveje živine v Rusiji. »Novoe Slovo« v Berlinu poroča o številu živine v sovjetski Rusiji. Konj sedaj ni polovico toliko, kot jih je bilo leta 1928. Goveje živine je tri četrtine od tega, kar je je bilo leta 1928. Ovac je 46% števila, kot jih je bilo leta 1928, le svinjereja je dosegla isto število glav kot pred desetimi leti. Tako nazaduje živalstvo vseh vrst v sovjetski Rusiji.

Ali si že obnovil naročnino?

so zavohali s poizvedovanjem ter opazovanjem, kam se zateka bahač, ki hoče postati preko noči bogatin.

Cirkovška orožniška postaja je obvestila o zadevi orožnike v Studencih pri Mariboru, kamor spada Gornje Radvanje. Orožniki omenjenih postaj so določili 9. december 1936 za skupen pohod nad ponarejevalca, katera se nista čutila zasledovana, pač pa sta bila previdna in vsak trenutek pripravljena, da bežita, ako bi bila ogrožena.

Cirkovška in studenska orožniška potrulja sta si ogledali skrbno hišo v Gornjem Radvanju, katera je prikrivala čudodelno kamro. Orožniško oko je videlo pravilno na vseh oknih železne mreže. Dobro pripravljene zasledovalci so bili prepričani, da je pobeg skozi katero koli okno nemogoč. Zastržili so samo vrata na obeh straneh ter so vdrli s silo skozi vhod, ker jim domači niso hoteli odpreti.

Ko so bili v veži, sta Rupnik ter pomagač, ki sta se nahajala v ponarejevalnici, takoj opazila nevarnost. Naglo sta skrila v peč najbolj obtežilne dokaze — na pol izgotovljene potvorbe — potem pa sta odstranila z okna prežagano omrežje ter pobegnili s fotografskim aparatom vred na prosto. Orožniki so sicer našli ponarejevalni material, toda najvažnejše-

Obžalovanja vredni slučaji

Sleparski brivec zaprt. Sodišču v Mariboru je bil zadnje dni izročen Vladimir Sever, brivski mojster iz Studencev pri Mariboru. Sevr je posodil Jurij Ravnjak iz mariborske okolice 12.000 din za nakup dragega aparata za ženske lase, po kateri se je odpeljal brivec v Italijo. Ravnjak pa je čez nekaj dni dobil sporočilo, da Sever ni kupil aparata, temveč da samo pijančuje in zapravlja denar. Ovadil ga je zaradi tega oblastem. Ko se je Sever zdaj vrnil nazaj v državo, so ga orožniki v Planini aretirali. Našli so pri njem še 3000 din. Obenem je prišla proti Severju še druga prijava, in sicer od trgovca Ivana Magdalenca, pri katerem je kupil kolo za 1650 din na obroke. Plačal je prvi obrok v znesku 100 din, potem pa je kolo takoj zastavil nekemu gostilničarju za 300 din. Ta je kolo prodal zopet naprej za 600 din.

Krvavo kožuhanje. Pri pekovskem mojstru Pečovniku na Koških pri Mariboru zaposleni raznašalci kruha 17 letni Franc Zemljčič, 24 letni Franc Vogrin in 22 letni Maks Zadravec so se podali na večer v Vukovski dol pri Jarenini na kožuhanje koruze. Ko so bili gotovi z delom, je začelo na podu običajno rajanje. Kmalu po polnoči sta opazila Vogrin ter Zemljčič, da je Zadravec naenkrat zginil. Ker ga le ni bilo na spregled, sta šla pogledat za tovarišem. Komaj sta stopila na prosto, so ju napadli neznanci iz teme z noži ter krepeli. Vogrina so pobili z udarci po glavi, Zemljčiču pa je eden prerezal vrat, da je čez par minut izkvravel. Divjaki so še planili po na tleh ležečem Vogrinu in so mu prizadjali kakih 20 zaboljajev z noži. Šele tedaj, ko so priskočili napadenemu domači na pomoč, so se napadalcem razkropili ter zginili v noč. Iz Maribora poklicani reševalci so prepekljali smrtno nevarno ranjenega Vogrina v bolnišnico, Zemljčič pa je bil prenešen v mrtvašnico, kjer je bilo izvršeno sodno raztelesenje. Vsa dobra ter mirna šentjaskobska župnija se zgraža nad ponočnjaško podivjanostjo.

Za 2000 din jabolk so pokradli. V Spod. Dupleku pri Mariboru so našli orožniki pri neki posestnici večjo zalogo pokradenih jabolk. Zasliševanja so dognala, da je tatvino sadja izvršila posebna tatinska družba, ki je pokradla jabolka po bližnjih sadonosnikih in jih nato spravila na podstrežje posestnice. Našli so nad 700 kg jabolk v vrednosti preko 2000 din.

Zapor ga ni poboljšal, ampak poslabšal. 32 letni Franc Trglacnik iz Oglenšaka pri Zg. Polskavi je odsedel te dni zaradi pretepa prisojeno štirimesečno kazen. Komaj se je vrnil domov, je navalil na 56 letnega očeta, kateri je zbežal pred nasilnežem in se je obranil sina s tem, da je oddal nanj tri strele, od katerih je eden zadel. Orožniki so aretirali očeta in sina. Oče je priznal dejanje in izpovedal, da je streljal na sina zaradi tega, ker mu je ta grozil, da ga bo ubil.

Tatinska drznost. Neznanec je ukradel iz cerkve na starem vojaškem pokopališču v Strnišču v župniji Sv. Lovrenc na Dravskem polju 2500 din vreden zvon.

Hudo poškodovan od neznancev. V Ljubecni pri Celju so napadli v noči neznanci 27 letnega sodarja Ivana Jazbeca iz Gamberja in so ga tako obdelali s krepeli, da so ga oddali v celjsko bolnišnico s prebito lobanjo.

Vlomilca so prepodili. V noči na 22. september se je splazil v gostilniške prostore kolodvorske restavracije v Žalcu neznan vlomilec, kateri je že bil na delu, a so ga domači še pravočasno prepodili. Vlomilec je pustil vlomilsko orodje ter zbežal. Vlomilsko orodje je bilo dan poprej ukradeno nekemu celjskemu mizarju.

Vlomilci trikrat na delu v eni noči. V Laškem je bil izvršen v eni noči trojni vlom. Najprej so vdrli lopovi v gostilno in trgovino Emilije Rozinove. Odnegli so raznih predmetov za 3500 din. V isti noči so obiskali mizarstvo delavnico Petra Hrašelja, kateremu so pokradli precej orodja. Nato so se vtihotapili v kopališko klet Radio-Therma, iz katere so pofulili več steklenic dobrega vina ter šampanjca.

ga, obeh ponarejevalcev, ni bilo več. Mesarja so sicer kmalu izsledili ter so ga zaprli. Prav tako so vtaknili v zapor hišnega posestnika in njegovo ženo ter glavnega denarnega zalagatelja, za Rupnikom pa ni bilo nobenega sledu. Prihajale so vesti, da so ga videli v Zagrebu ter v Karlovcu. Vsa poizvedovanja so bila zaman, dasi so ga iskale oblasti po vsej državi.

Istočasno kakor sta ušla dvema orožniškima patroljama oba zasledovana tiča, je napravila mariborska policija preiskavo v Rupnikovem obdravskem stanovanju. Našli so pa le nekaj fotografskega materiala, iz katerega se ni dalo ničesar sklepati.

Oblast se je morala zadovoljiti tudi v ravnokar opisanem najbolj resnem ponarejevalnem primeru s tem, da je bil pregnan mojster iz nevarnega gnezda še ob pravem času, ko ni bila niti ena potvorba predana prometu in država ni bila oškodovana.

(Dalje prihodnjič)

Vse šolske potrebščine
dobite najceneje in najbolje v prodajalnah
Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

mogli izkoristiti samo ono toploto, ki jo sonce vrže na švico, bi imeli dovolj sile za pogon vseh električnih strojev in tovarn, vlakov in ladij na vsem svetu.

V devetih letih milijon konj manj

Angleški minister za poljedelstvo Morrison je dal na neko interpelacijo v londonski spodnji zbornici pojasnilo o številu konj na Angleškem, v Nemčiji in Franciji v letih 1927 in 1936. Po njegovih podatkih je bilo leta 1936 na Angleškem, v Franciji in Nemčiji dober milijon konj manj nego leta 1927. Število konj je padlo v navedenem času od 8.437.302 na 7.331.100 glav.

Z odsedenjem kazni skušal zabrisati nov zločin. V Topolšnici je bilo vlomljeno v stanovanje posestnika Mihe Škrube. Vlomilec je odnesel raznih predmetov za 7600 din. Ukradel je pet moških oblek, blago za obleko, veliko perila, tri pare čevljev, dva klobuka, dve žepni uri, 25 srebrnih avstrijskih kron, 10 kg prekajenega mesa in 5 kg masti. S pomočjo železnega sekača je vlomilec s silo odprl vrata ter vdrl v hišo, potem pa je zopet neopaženo odšel s plenom. Kakih 600 korakov od Skrubove hiše se je vlomilec v gozdu preoblekel. Pustil je svojo staro obleko in raztrgane čevlje ter se oblekel v prazno obleko, ki jo je ukradel. Tam je tudi pustil dvocevno lovsko puško, s katero se je oborožil pred svojim vlomilskim pohodom. Puško je tudi najbrž kje ukradel. Poizvedbe so dognale, da je izvršil vlom 27 letni pleskarski pomočnik Štefan Verle iz Kranja. Da bi zabrisal sled za vlomno tatvino, se je podal odsedet petmesečno zaporno kazen, katera mu je bila prisojena zaradi neke tatvine v Celju. Verle je skoraj z vsem pri Skrubu ukradenim plenom prišel v zapor ter je Skrubovo obleko in perilo v ječi razprodal zaprtim sotovarišem.

Sleparski letovišcar in tat. V hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru je bival, jedel ter pil lepo oblečen gospod kot letovišcar tri tedne. Nekega jutra pa je zginil brez slovesa in poravnave 1300 din za stan in prehrano. Ob odhodu je odnesel dvema Hrvaticama raznih predmetov za 1100 dinarjev. Tatvino so naznanili orožnikom, kateri so izsledili ukradeni fotografski aparat in daljnogled pri nekem kmetu, kateri je povedal, da ju je kupil v Žirovnici od nobel gospoda. Sleparski letovišcar in tat se je zglasil pod imenom Zvonko Junašević. Policija je ugotovila, da je njegovo pravo ime Štefan Matič, rojen leta 1921 v Kovačevcu pri Novi Gradiški na Hrvaškem. Po poklicu je delavec brez stalnega bivališča, ki je bil že večkrat zasledovan od oblasti in kaznovan.

Z orožjem pregnani nočni tatovi. V Čatežu so se spravili nočni vlomilci in tatovi nad župnišče. Najprej so v pritličju strgali z okna železno mrežo in skozi vinsko klet prišli še v druge spodnje prostore. V kleti so popili nekoliko vina, vzeli tri hlebe kruha in še nekaj drugih reči. Nato pa so skušali priti po stopnicah v prvo nadstropje. Ker pa je bila pisarna znotraj zaklenjena, jim to ni bilo mogoče. Zato so pristavili od zunaj dolgo lestev k oknu pisarne, na katerem so strli šipo in okno odprli. Žvenket razbite šipe pa je prebudil kuharico, ki je spala v sobi poleg pisarne. Brž je poklicala na pomoč župnikovega nečaka in gospoda župnika, na kar so z orožjem prepodili tatove. V pisarni poleg okna stoji jeklena blagajna, v kateri je shranjen denar in druge vrednostne listine, lasti cerkve in hranilnice.

Po dveh mesecih pojasnjen roparski napad. Oba tolovaja pod ključem. Na Šmartinski cesti v Ljubljani se je zglasil na večer 26. julija v šventnerjevi gostilni krošnar Nikola Makar iz Boslovič pri Metliki. Ko se je navečerjal, je vprašal za prenočišče. Ker mu je krčmar odgovoril, da nima prostora, se je podal dalje. Komaj je bil na cesti, sta se mu pridružila neznanca, katera sta prej poslušala njegov razgovor z gostilničarjem od sosednje mize. Ponudila sta se mu, da ga spremita do druge krčme, kjer bo dobil prenočišče. Ka-

kor hitro se je tujcema krošnar pridružil, sta navalila nanj, ga pobila na tla, mu zamašila z robcem usta ter sta mu oropala 5700 din, odvezla sta mu še dva kosa manufakturnega blaga in zginila v noč. Makar si je čez nekaj časa toliko opomogel, da je opisal roparski napad stražniku in podal natančen opis tolovajev. Pred dobrim mesecem so prijeli v mariborski okolici nekega Maksa Koglerja. Priznal je roparski napad na Makarja v družbi Ivana Bakšeta. Zadnje dni so opozorili v neki krčmi v Trebnjem na Dolenjskem ljudje orožnike na mlajšega potepuha, kateri je popival v družbi ženske. Orožniki so aretirali postopača, v katerem so prepoznali iskanega Ivana Bakšeta iz Šmalče vasi pri Št. Jerneju na Dolenjskem. Orožniki so privsdlili Bakšeta v Ljubljano, kjer upajo, da bo izpovedal še marsikaj, kar je bilo doslej prikrito.

Ljubljanska policija prijela zloglasnega tata z Gorenjske. Ljubljanski policiji je padel v roke Ludovik Kolman, zloglasni tat z Gorenjske. Pri zasliševanju so ugotovili, da je Kolman v družbi Bosanca Hojdenič Čamila sredi turistijske poti med Bormesom in Sv. Katarino odvezel g. dr. Ivanu Knificu, profesorju na škofijskem zavodu v Št. Vidu nad Ljubljano, srebrno uro z verižico in nad 80 din drobiža. Po aretaciji so dobili pri Kolmanu ukradeno uro in je tudi priznal tolovajski napad na g. profesorja. Ako bi se bil g. profesor branil, sta imela roparja za ta primer s seboj v aktovki dolg kuhinjski nož.

Tolovajski napad po ameriškem načinu. Peter Modic, posestnik v Vel. Blokah, se je vračal popoldne z Rakeka na vozu s parom volov proti domu. Ko je zavil v gozd Strmec med Grahovim in Blokami, ga je prehitel kolesar za kakih 100 metrov, na kar se je skril v grmovje ob cesti. Ko je prišel Modic mimo zasede, je planil neznan tolovaj nanj, mu iztrgal listnico s 320 din, skočil na kolo in odbrzel neznanu kam.

Izpred sodišča

Na 12 let obsojen slepar in ubijalec. Čitateljem je še gotovo v živem spominu, kako se je priklatil v Veliko širje nad Zidanim mostom 12. julija potepuh, kateri je sleparil ljudi po deželi s tem, da jim je lagal, da zna delati denar. S to goljufijo je premotil omenjenega dne širjanskega posestnika Franca Zajca, kateri mu je dal dva bankovca po 500 din kot vzorca za potvorbe. Slepar je pretental Zajca, da mora dati denar v stiskalnico, kjer mora ostati šest ur. Ko so šli Zajčevi k nočnemu počitku, je klatež vzela iz stiskalnice denar ter zginil v noč. Na prigovarjanje žene je Zajc zasumil prevaro in je šel v noči pogledat v koč, katero je odkazal ponarejevalcu v prenočišče. Bajta je bila že prazna in opeharjeni posestnik jo je ubral za lopovom, katerega je dohitel, a ga je ta smrtno zabodel. Ubijalca so izsledili v osebi 43 letnega Rudolfa Černevskega iz Nove štifte pri Gornjem gradu, ki se je klatil s cirkusi po vsej Evropi in je dober znanec ječ. Pri obravnavi dne 22. septembra v Celju je priznal, da je po izgonu iz Avstrije (rojen je bil v Judenburgu) lansko leto v Sloveniji ogoljufal razne osebe za 2600 din in da je tudi smrtno zabodel zasledujočega Zajca. Černešek je bil obsojen na 12 let robije.

Žepne svetilke

izdeluje edino domača tvornica

IVAN PASPA I SINOVI

Zagreb, Koturaška 69

Slovenska Krajina

Elektrifikacija Prekmurja. Prav pogosta so poročila v dnevnem časopisju, da so v tem ali onem kraju dobili električni vod. Tudi za naše kraje je to vprašanje zelo pereče že zaradi ugleda, ker živimo ob meji in naši sosedje Mažari in Nemci budno opazujejo vse nove pridobitve v naši lepi Slovenski Krajini. Električna pa nam ni potrebna samo iz nacionalnega stališča, temveč tudi z gospodarskega, kajti električni tok bi bil znatno cenejši kakor razsvetljava s petrolejem, ki je včasih prav slab, zato s svojim dimom samo kvari stanovanja. Ljudstvo nestrpno pričakuje, kdaj bo napočil tudi za nas oni presrečni dan, da bodo naše vasi in občine elektrificirane. Malo čudno je to, da se pri nas nekateri ljudje, ki so merodajni za to, da za take skoraj prepotrebne stvari prosijo in na pravih mestih posredujejo, tako malo zanimajo. Gotovo bi naše upravičene želje s sodelovanjem prej navedenih upoštevala tudi kr. banska uprava ter bi nam gradnjo ne samo dovolila, temveč nas tudi izjatan gmetno (denarno) podprla. Zato na delo, da bomo tudi mi kmalu imeli električno razsvetlavo, ki nam bo ne samo v ponos, temveč bomo imeli cenejšo in varnejšo luč.

Turništvo. Pretekli teden se je vrnila s sezonskega dela Marija A., ki je bila na videz vesela in zadovoljna. Sicer pa, zakaj ne bi bila, saj je po dolgih, trudapolnih mesecih spet zagledala rodni krov in drage domače. Ko je odhajala od doma, si je gotovo mislila: »Bog ve, če bom še kdaj zdrava videla lepe prekmurske poljane, ki jih vrli poljedelci v potu svojega obraza s krvavimi žulji obdelujejo, lepe livade, kjer smo se kot otroci brezskrbno igrali, ne vedoč, kaj je borba za kruh in obstanek.« Stopil sem k njej ter jo vprašal: »No, Micika, kako se počutite in kako ste zadovoljni z zaslužkom?« Smeje mi odvrne: »Srečna sem, da sem se spet vrnila v domači kraj, kjer se mnogo bolje počutim. Zaslužek ni bil Bog ve kako dober, a če človek štedi, se nekaj že prihrani.« — »Saj bi tudi doma lahko kaj zaslužila,« ji rečem, a ona odvrne: »Doma je bolj težko, ker delavce rabijo le v času košnje in žetve in takrat se ne da toliko zaslužiti, da bi nam preko zime zadostovalo za hrano in obleko.« — »Kako pa je bilo v verskem in moralnem pogledu?« — »V verskem oziru smo bili bolj malo preskrbljeni, kar se pa morale tiče, pa sami veste, da je človek lahko povsod pošten, če le hoče. Toda o morali naših delavk in delavcev se je v Nemčiji in Franciji že mnogo pisalo in nekaj sličnega je bilo tudi pri nas. Bili so dobri in pokvarjeni.« Zahvalil sem se ji za pojasnila in sva se poslovila. Vrnilo se je več delavcev tudi iz sosednjih občin, ne samo od nas. Z zaslužkom so bolj ali manj zadovoljni. — Prejšnjo nedeljo sta se poročila v župni cerkvi gdčca Anica Balazič, hčerka dolgoletne osrednje gostilničarke, in g. Feri, bivši natakhar v hotelu »Krona« v Beltincih. Ženin je pred poroko prestopil v katoliško vero. Bil je namreč luteran. Krščanskega nauka se je učil v svoji fari v Gornji Lendavi pri provizorju g. Kolerju. Novoporočencema želimo v zakonskem stanu obilo božjega blagoslova! — Že nekaj časa »muvijo mašini« (mlatilni stroji mlatijo)

Velika tombola bo v nedeljo, dne 9. oktobra ob dveh popoldne v Murski Soboti na glavnem trgu. Srečka 3 din. 20 tombol — 1000 drugih dobitkov! Prva tombola motorno kolo »Zündapp« DB luxus 200 ccm. Sledi: šivalni stroj, deset koles, slamoreznica itd. Pridite vsi na to tombolo!

na »plac« ter mlatijo proso in ajdo. Proso, kolikor ga je od slane nepoškodovanega, je primeroma dobro obrodilo, a slabo je z ajdo, katero je skoraj popolnoma uničila prezgodnja slana.

Nedelica. Vsi smo živeli nekaj časa v najlepšem upanju, da se bodo živinski sejmi ponovno odprli in se s tem nam posestnikom in živinorejcem olajša gospodarjenje. Toda naše upanje se ni uresničilo: ko smo si že oddahnili in menili, da je živalska, kužna bolezen slinavka in parkljevka prenehala, se je nenadoma pojavila tudi pri nas, kjer je prej nismo imeli. Začasno je vas zaprta dostopu goveje živine. — Sploh pa je letošnje leto prav nesrečno za nas posestnike. Poleti smo imeli sušo, da bi se skoraj ves pričakovani jesenski pridelek posušil, potem deževje, da bi nam kmalu zgnilo še to, kar je v največji suši zrastle, a nazadnje je padla huda slana, ki je naredila mnogo škode zlasti na ajdi in poznejšem

prosu, ki je v »strnišče« sejano. Hudo nam je in vsi zaskrbljeni pričakujemo, kakšen bo konec teh stalnih nezdod. Živine zaradi bolezni zadnjega časa ne moremo dovolj ugodno prodati, a na polju in travnikih smo pridelali komaj toliko, da bo skromno za lastno uporabo zadostovalo. Toda s čim bomo davke plačevali in s čim se bomo oblačili?

Gomilica. Majhna je naša vasica in širši javnosti bolj malo znana. Kaj posebnega pri nas nimamo, če izvzamemo mnoge vinotoče, v katerih je včasih prav veselo razpoloženje. Zvedeli smo, da se je zaročila naša priljubljena gđna učiteljica Vida Jenčič z nekim zdravnikom iz Ljubljane. Hudo nam bo po njej, ker nas namerava v kratkem zapustiti. — Kakor drugod, se je tudi pri nas začelo splošno pospravljanje jesenskih pridelkov, to je koruze in krompirja. Pridelek je srednje dober. Kaj veselo donijo iz nekaterih skednjev (gumno) ob večernih urah pesmi fantov in deklet, katerim se često pridružijo tudi starejši. Pri teh hišah namreč koruzo kožuhajo (lūpejo) in si pri tem kako nabožno ali poskočno zapojejo, da pozabijo vsakdanje križe in težave ter ohranijo tradicijo starih časov. Po dovršenem delu pa navadno malo stopijo v sobo na »nove kukorčne pogače« ali kaj drugega, s čimer jih gospodar postreže za uslugo, da so mu pomagali.

je zasledoval. Kodra so prepeljali 23. septembra opoldne litijski orožniki iz Ljubljane v Maribor. Odpeljali so ga v avtomobilu v prostore orožniške čete v Krekovi ulici, kjer nadaljujejo in izpopolnjujejo zasliševanja. Koder je izpovedal, da je bil izpuščen iz zapora 12. maja 1937. Nekaj časa je delal pri »Kovini« na Teznu pri Mariboru. Dne 20. novembra 1937 mu je povedalo njegovo dekle, da ga že zopet zasledujejo orožniki in zaradi tega je pustil delo in se je začel skrivati. V Zrkovcah pri Mariboru se je seznanil s pobeglim kaznjencem Pintaričem, s katerim sta zasnovala pohod na Kalše pri Framu, kjer je bil ustreljen gospodar Ačko. S Kalš sta pobegnila in sta se potepala po Dravskem polju, dokler ni bil Pintarič prijet na Ptujski gori 29. junija in je Kodru uspel pobeg. V Mariboru so pripeljali pred Kodra tudi tovariša Pintariča, kateri je svetoval Kodru, naj vse lepo prizna in naj njega ne obremenjuje preveč. V soboto, 24. septembra, dopoldne so odpeljali Kodra in Pintariča v Kalše, da ugotovijo na licu mesta, kateri je prav za prav ustrelil Ačka.

Priznanje Kodra na mestu prvega krvavega zločina v Kalšah nad Slov. Bistrico

24. septembra so prepeljali Kodra in Pintariča zjutraj s prvim vlakom v močnem spremstvu orožnikov iz Maribora v Slov. Bistrico, od koder so krenili na Kalše, kjer bil od tolovajev ustreljen posestnik Ačko. Oba razbojnika sta poveljniku mariborske orožniške čete kapetanu Mavriču, ki vodi preiskavo, natančno opisala krvavi napad. Koder je ponovno priznal, da je on streljal skozi okno v sobo, pravi pa, da Ačka ni hotel ustreliti, ker je bil s tovarišem itak na begu. Nato so se vsi skupaj podali do Polskave, kjer sta razbojnika napadla kosce in druge. V glavem se je zadnja izpoved Kodra in Pintariča ujemala s svoječasnno Pintaričevo izpovedjo. Oba razbojnika sta bila po zaslišanju spet prepeljana v Maribor in izročena v sodne zapore okrožnega sodišča.

*

Po treh mesecih v rokah pravice

Na Ptujski gori je bil prijet dne 29. junija tolovaj Josip Pintarič, kateri je ubil v družbi Jožefa Kodra ob priliki vloma v hišo posestnika Romana Ačka na Kalšah v Framu pri Mariboru hišnega gospodarja. Kodru je pri aretaciji Pintariča uspel pobeg in se je spretno izmikal kljub vestnemu zasledovanju orožnikom in razpisu nagrade 3000 din na njegovo izsleditev do 21. septembra. Zadnji čas si je izbral Koder za svoje vlomilsko torišče Kranjsko. Na Primskovem je prepoznal v sredo, dne 21. septembra, neki posestnik v tujeu, kateri se je nastanil v njegovem hramu, Kodra in je poslal po orožnike v št. Vid. Pri počledu na orožnike je hotel zaloteni Koder streljati z armadno pištolo, a mu jo je izbil eden od orožnikov. Šele tedaj, ko je videl tolovaj, da je vsak pobeg izključen,

se je vdal orožnikom, kateri so ga temeljito preiskali in dobili pri njem razno vlomilsko orodje. Aretirani je bil rojen dne 11. marca 1909 v Hinjah v okolici Novega mesta in pristojen v Maribor. Po zaslišanju na orožniški postaji v št. Vidu so prepeljali dolgo iskanega razbojnika v Maribor, kjer bo dajal odgovor skupno s tovarišem Pintaričem.

Zasliševanja prijetega Kodra

Spredaj je povedano, kako je padel s pomočjo prebivalstva v roke orožnikom iz št. Vida pri Stični na Dolenjskem prosluli 27 letni tolovaj Josip Koder. Šentvidski orožniki so razbojnika temeljito zaslišali. Priznal je 23 vlomov ter tatvin in da je smrtno nevarno obstrelil v št. Lovrencu na Dolenjskem Ivana Ostaneka, kateri ga

Očeškoslovaški armadni inšpektor Sirovy je predsednik nove praške vlade. — Desno: Z drugega sestanka Chamberlain-Hitler v Godesbergu. Na sliki je na levi tolmač Schmidt, na sredi Hitler, na desni angleški ministrski predsednik.

Naši rajni

Gospa M. Maister, vdova po prvem slovenskem generalu Rudolfu Maistru, je bila 21. septembra pokopana na Pobrežju pri Mariboru.

*

Sv. Barbara v Slovenskih goricah. Po tritedenski mučni bolezni smo v sredo, 14. septembra, spremili k večnemu počitku Alojzijo Sattler. Rajna je bila vseskozi zvesta tovarišica svojemu možu, ljubeča mati ter skrbna gospodinja. Tudi okoličani jo bomo ohranili v blagem spominu, ker je pokazala udeležba pri pogrebu, katerega je vodil g. župnik Josip Potočnik ob udeležbi g. novomašnika Bogdana Škofič od Sv. Martina, s katerim je bila rajna v bližnjem sorodstvu. Rajni svetila večna luč, domačim pa naše sožalje!

Loče pri Poljčanah. Oj težka pot, oj tožna pot, lko od srca srce se loči! Dve taki težki poti smo imeli zadnji teden. V cvetu let — komaj 16 pomladi je doživela — smo pokopali Strnad Marijo iz Spodnjih Laž. V petek je še delala na polju, v soboto zbolela, a v ponedeljek bila že mrt-

va. Ne vemo ne ure ne dneva, kdaj nas pokliče Gospod. — Drugo smo pa pokopali ženo cerkvenega ključarja Ambrož Ano iz Klakočovnika. Dolga leta je bila skrbna gospodinja v župnišću v Stranica. Potem si je osnovala svoj dom in se poročila. Ni imela svojih otrok, a skrbna mati je bila neštetim drugim. Revež ni nikdar zaman trkal na vrata njene hiše. Toda nazadnje jo je ljubi Bog hudo preizkušal. Trpela je dalje časa na vodenici. Voljno je nosila križ, a ko je

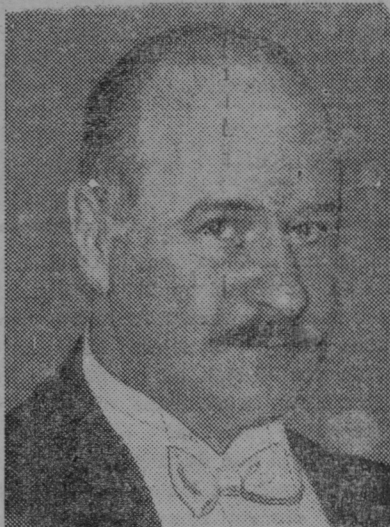
bilo pa le prehudo, je vzklila: Zakaj moram ravno jaz toliko prestati? Pa takoj se je zopet vdala v voljo božjo. Bila je članica ženske Marijine družbe in III. reda. Zato pa je tudi imela tako veličasten pogreb. Pri njej vidimo: Kdor ostane Bogu zvest, tega tudi Bog ne zapusti. Tik pred smrtjo je prejela sv. popotnico in se v spremstvu nebeškega ženina podala na pot v večno domovino. In to naj tolaži moža in ostale sorodnike, da je dotrpela vdana v voljo božjo.

Dr. Edvard Beneš, predsednik Češkoslovaške

Poljski general Skwarczynski je pozval Poljake k enotnemu nastopu pri sedanjih parlamentarnih volitvah.

Fr. Poncet, francoski poslanik v Berlinu, je igral važno vlogo pri določevanju usode Češkoslovaške.

Češkoslovaški častnik s pridobljeno Nemcem zaplenjeno strojno puško

Češkoslovaška obmejna straža. Na sliki vidimo avtomobil, kateri prekorači mejo, ko je prejel dovoljenje za prekoračenje. — Desno: Sudetski Nemci so prepleskali v Sudetih češke kažipotne napise.

Društvene vesti

Občni zbor Zveze dekliških krožkov se bo vršil dne 9. oktobra na Betnavi pri Mariboru. Udeležba obvezna za vse krožke lavantinske škofije. Vsak krožek naj pošlje vsaj po eno zastopnico. Ob 10 bo skupna zborna sv. maša, nato občni zbor. Po občnem zboru pripravilo kosilo in nato družabni sestanek z razgovori o delu v organizaciji. Bog živi! — ZDK

Pobrežje pri Mariboru. Tukajšnje letos ustanovljeno Prosvetno društvo je kupilo veliko zemljišče (4113 kv. metrov) na Aleksandrovi cesti za pokopališčem, kjer stavi vsem zahtevam odgovarjajoč prosvetni dom. V ta namen je društvo izvedlo nabiralno akcijo, s katero se je v razmeroma kratkem času nabrala precejšnja vsota. Tako so darovali: ban dr. Natlačan 5000 din, po 1000 din pa dr. Leskovar in Spodnještajerska posejilnica, po 500 din: škof dr. Ivan Tomažič, dr. Schaubach, ravnatelj Hrastelj, Marko Kranjc, Žebot itd. Nad vse lepo so se pa naši nabiralni akciji odzvale tovarne in druge mariborske vplivne osebnosti. Največ nam pa pri zidavi doma pomagajo vrli pobreški kmetje in posestniki s svojimi denarnimi in drugimi prispevki kakor tudi z vožnjo. Tako upamo, da bo do praznika Vseh svetnikov naš novi prosvetni dom že pod streho. Vsem darovalcem se društvo zahvaljuje in želi, da bi dobili dovolj posnemovalcev. Novi dom bo predvsem namenjen v dobrobit našega revnega delavskega ljudstva, zato prosimo javnost, da nas pri našem stremjenju podpre.

Slov. Bistrica. V nedeljo, 25. septembra, je proslavilo Prosvetno društvo 20 letnico Jugosla-

vije. Odbornik za narodnostno delo je v globokih izvajanjih prikazal idejne tokove pri nas v zadnjih 20 letih. Občinstvo ga je večkrat prekinilo z burnim aplavzom. Naravnost zagrabila pa je vsakogar igra »Kajns«, živa slika istrske borbe za slovensko ozemlje. Na splošno željo se igra v petek, 30. septembra, ob osmih zvečer na odru Slomškovega doma ponovi, da dobe tako tudi oni, ki so bili v nedeljo zadržani, priliko jo videti. Lepo vabljeni!

Makole. Prosvetno društvo priredi v nedeljo, 2. oktobra, v prosvetni dvorani dramo v šestih slikah »Rožni venec«. Iskreno vabljeni!

Žiče pri Ločah. V nedeljo, 2. oktobra, po večernicah ponovi Prosvetno društvo Slomšek iz Loč v društvenem domu v žičah proslavo 20 letnice Jugoslavije s peštrim sporedom. Žičani in okoličani pridite, da pokažete svojo narodno zavednost! Vstopnina navadna. Bog živi!

Polzela. Pri nas in po sosednjih farah se sedaj čuje še samo od zgodovinske igre »Ben Hur«, katero bomo igrali 1. oktobra ob osmih zvečer in v nedeljo, 2. oktobra, ob treh popoldne v društvenem domu. V igri bo nastopilo nad 60 igralcev v oblekah iz Ljubljane.

Laško. V Laškem bo dne 31. decembra 1938 ob 16 velika tombola, katere čisti dobiček je namenjen gradnji društvenega doma. Novi društveni dom naj bo velik spomenik prosvetitelju našega naroda, škofu Slomšku, obenem pa ognjišče, kjer se bo naša mladina vzgajala po Slomškovich načelih v ljubezni do Boga in našega naroda.

stijo in si bolj naklonijo Mater usmiljeno. Slovesno asistirano sv. mašo je pa imel ob desetih g. p. Gabrijel, frančiškanski gvardijan iz Maribora. Z mogočno besedo je klical, naj bomo Slovenci Marijin narod ne samo v besedi, ampak tudi po življenju. Ob koncu se je domači g. župnik zahvalil vsem romarjem, ki so prišli počastiti gorsko Mater božjo in jih povabil, naj drugo leto zopet pridejo in pripeljejo še nove častilce Marijine, tako da bo Mati božja na Gorci deležna zopet časti, kakor v nekdanjih časih, ko je bilo njeno svetišče kraj največjega uslišanja Matere usmiljene. Ganjeni so se vračali romarji na svoje domove, spremljali jih je pa milostno oko in usmiljeno srce Matere božje na Gorci. — To priliko so izrabili tudi mnogi kramarji in lektarji ter so postavili na Gorci svoje šotore. Žalostno je bilo srce marsikoga, ko je popoldne prišel na obisk Gorce pa je videl, kako so razni nemčurji, ki so se dopoldne redili od slovenskega denarja, prodajali svoje neslanosti v blaženi nemčurščini. Da ni manjkalo pri tem belih nogavic, je razumljivo samo po sebi. Mnenja smo, da mora slovenski denar v slovenske roke! Ne podpirajmo poturic!

Sv. Rupert v Slov. goricah. Dne 25. septembra se je vršila pri Sv. Rupertu v Slov. goricah slavnost 400 letnice tamošnje župne cerkve. Pred 400 leti so ptujski prostje zgradili pri nas župno cerkev in ustanovili samostojno župnijo. Slavnost se je izvršila zelo slovesno ob veliki udeležbi ljudstva. Sv. Rupert je bil v zastavah in mlajih. S hribov so grmeli topiči. Cerkveno slovesnost je vodil ptujski prost m. g. Greif, ki je imel slovesno pridigo in sv. mašo. Asistirali so gg. dekan Gomilšek, župnika Letonja in Potočnik. Slavnosti so se udeležili g. župnik Sinko od Sv. Lenarta in več mlajše duhovščine, okrajni načelnik g. dr. Janko Šiška, načelnik okrajnega cestnega odbora g. podžupan Žebotiv in še več drugih.

Podčetrtak. V mesecu avgustu so napravili v Kozjem velik lov na divje prašiče. Že zgodaj zjutraj je prišlo od vseh strani mnogo lovcev. Ker je divji prašič to takoj opazil, mu je postalo vroče pod nogami; zato jo je popihal proti Podčetrtku in je baje bil celo oborožen s puško. Sedaj pa slišimo, da rogovili po Podčetrtku neki divji in orjaški prašič. Ljudje se sprašujejo, kaj sedaj, ali bodo tudi v Podčetrtku napravili velik lov na divjega mrjasca. Svetujem vam, da tega ne storite, pač pa izkopljite veliko jamo, jo maskirajte in divji prašič bo sam padel vanjo. Ko bomo imeli divjega prašiča v jami, bomo povabili mnogo tujcev, da pridejo gledat tega divjega orjaka in s tem bomo pospešili v Podčetrtku tujski promet.

Imeno. V »Novi dobi« z dne 16. septembra se zaganja gotovi gospod iz Podčetrtka v klerikalce iz Imenega ter jim očita kopice zamazanih in razcapanih otrok ter dolgove in jih poziva, naj se rajši brigajo za domove kakor za politiko. Mi mu pa povemo, da naše otroke, čeprav so včasih zamazani in morda tudi razcapani, vzgajamo v katoliškem in narodnem duhu; če so jih pa kopice, bo vsaj dosti dobrih državljanov. Kar se pa tiče dolgov, mu povemo, da ni nihče tako zadolžen kot prav on. Tudi ni bil nihče od nas veliki posestnik, tudi ni nihče posestva razprodal — pač pa so nekateri še dokupili. Nam se čudno zdi, da se on ne zanima rajši za dom kakor za politiko, kakor je nam svetoval. Mi bomo naše otroke umili, obleko pokrpali, dolgove pa brez njega plačali. Kadar se bo pa on vsega tega opral, se mu bodo morda njegove želje izpolnile.

Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek. (Ogl. reg. S. br. 30.474/35.) 1138

Dopisi

Prevalje. Pred dvema letoma se je na pobudo okrajnega kmetijskega referenta g. Martelanca ustanovilo živinorejsko selekcijsko društvo za Mežiško dolino s sedežem na Prevaljah. V tem času je videti že lep uspeh. Posebno zanimanje med živinorejci se je vzbudilo pri prvem izrednem premovanju bele rodovniške živine 14. septembra. 52 glav rodovniške živine je bilo ta dan razstavljene in ocenjene. Prvo nagrado je dobila za lepo kravo Helena Konečnik, posestnica na Stražišču. Premovanje je vodil g. inž. Oblak od kr. banske uprave in g. inž. Eiselt iz Maribora. Nagrad je bilo razdeljenih v znesku 5000 din. Za vrljdnost, ki so nam pomagali pri podporah, se moramo najlepše zahvaliti sledečim dobrotnikom: kr. banski upravi, kmetijskemu ministrstvu, okr. kmetijskemu odboru, Hranilnici na Prevaljah, Tiškarni sv. Cirila v Mariboru, Družbi sv. Mohorja v Celju, senatorju g. Smodeju, občinama Prevalje in Guštanj.

Brinjeva gora pri Prevaljah. Na sončni strani prevaljske fare na vzvišenem gričku, na Brinjevi gori se zbirajo že dolga leta pobožni romarji od blizu in daleč. Zbirajo se, da si izprosijo dušno in telesno zdravje, drugi, da se zahvalijo že za prejete dobrote. Zato se bo na tem vzvišenem in razglednem griču vršila v nedeljo, 2. oktobra, ob desetih slovesna služba božja v čast sv. Kozmi in Damijanu, katerima je ta mična kapelica posvečena. Vabljeni ste, da se udeležite tega romanja.

Sv. Križ na Kozjaku. Cesta Dravska dolina-Bresternica-Sv. Križ-Pesniška dolina-drž. meja se zopet nadaljuje. Tvrda inž. Ferluga iz Maribora je prejšnji teden začela z delom na zgradbi nove ceste od »Šoberskega« v smeri proti Sv. Križu na Kozjaku. Cesto, ki je tekla do sedaj kot občinski kolovoz za plazovitim strmim pobočjem, prelajajo na sončno stran in gradijo v ta namen

dva nova mostova. Okrajni cestni odbor ima za letošnja dela na razpolago 200.000 din. Upamo, da bo tudi banska uprava žrtvovala enako vsoto za to važno cesto na obmejnem Kozjaku. Če pomislimo, da ves Kozjak od Kamnice mimo Sv. Urbana, Sv. Križa in Sv. Duha, nima ceste, je ta nova cesta nujno potrebna.

Marija na Gorci nad šv. Petrom pri Mariboru. Na Marijin praznik, na Malo Gospojnico, 8. septembra, je bil običajni romarski shod v cerkvi Marijini na Gorci v župniji Sv. Petra pri Mariboru. Čudovita cerkev in prelep kraj s prelestnim razgledom pripelje vsako leto številne romarje na to znano božjo pot. Tudi letos so se prišli priporočati Materi božji na Gorci verniki iz Slovenskih goric, z Dravskega polja in celo z Murskega polja in iz Prekmurja jih je bilo večje število, da se priporočijo Materi usmiljeni na Gorci. Ginljivo je bilo poslušati pripovedovanje romarjev, kako je uslišala njihove prošnje gorska Mati božja. Polna je bila cerkev romarjev pri pridigi na predvečer. V mraku mesečnega in zvezdnatega večera pa se je pričela viti iz cerkve na Gorci v farno cerkev veličastna procesija romarjev z gorečimi baklami v rokah. Mogočno je šumela svojo stoletno pesem Drava v dolini, žvrgoleli so črički v vinogradih, ko so stotine množic prepevale pesmi Mariji gorski v čast, ko so bolj kakor bakle v rokah gorela njihova srca v slavo Matere gorske. Z blagoslovom v farni cerkvi in ljudskim petjem Marijinih pesmi je bil zaključen ta prelepi večer. Na praznik Marijin je bil pa krasen jesenski dan. Ubrano so peli zvonovi, ko so se zgrinjale ogromne množice okoli in v cerkvice gorske od zgodnjega jutra. Zjutraj ob šestih je z gorečo besedo vnmel romarje k češčenju Matere božje in k zupanju do nje g. p. Janez, kapucinski gvardijan iz Studencev pri Mariboru. Premnogi so pristopili k obhajilni mizi, da z božjim Sinom v srcu poča-

Kmečki fantje, v zimsko kmetijsko šolo!

Mnogo je slovenskih kmetov, tako malo med njimi pa za svoj poklic strokovno izobraženih! Statistika pravi, da imamo v Sloveniji 120.000 kmetij, do sedaj pa je dovršilo kmetijske šole komaj 2000 kmečkih sinov. To je za kmečki stan zelo žalosten pojav in razumljivo je, če se slišijo vsesplošne pritožbe, da kmetijstvo propada. Skoro vsak drug stan, čevljar, mizar, trgovec ali kateri koli, ima za seboj svoje strokovne šole, samo kmet se za svojo izobrazbo nič ne briga. Ni čuda, če ga drugi stanovi zviška gledajo in povsod omalovažujejo. Sedaj dovrši v Sloveniji vsako leto komaj kakih 120 kmečkih sinov kmetijske šole. Kaj je to za 120.000 kmetij! Kako naj gospodarji kmetujejo, če nimajo zadostne strokovne podlage? Brez te pa v današnjih težkih časih ni mogoče pravilno gospodariti.

Res je sicer, da ob današnjem pomanjkanju kmečkih poslov marsikatera kmetija težko pogreša vsako domačo delovno moč in mnogi oče ne da rad svojega sina v celoletno kmetijsko šolo, ker bi namesto njega moral čez leto najeti dragega posla in plačevati še za sinovo šolanje. Pa tudi za take kmetije je banska uprava poskrbela ter ustanovila zanje zimске kmetijske šole. Te trajajo samo pet zimskih mesecev: od začetka novembra do konca marca, zato pa dve zimi. Pozimi vsak kmet

laže pogreša sina, ko v gospodarstvu ni take nujne zaposlitve.

Teoretično pridobi gojenec zimске kmetijske šole skoro ravno toliko, kot v celoletni šoli, ker se v dveh tečajih v desetih mesecih obdela skoro ista snov. Samo nekoliko manj prakse je, ker se v zimski dobi ne morejo vršiti ista dela kot poleti. Vkljub temu pridobi vsak učenec te šole toliko splošne in strokovne izobrazbe, da bo lahko pozneje kot samostojen gospodar svojo kmetijo tako dobro upravljal, kakor bo pač času primerno mogoče.

Velika prednost te vrste šol je v tem, da gospodarju-očetu ni treba v enem letu šteti oskrbovalnine, četudi je ta nizka, za vseh deset, ampak samo za pet mesecev. Kakih 600 do 1000 din za to dobo pa lahko žrtvuje večina naših kmetov za izobrazbo svojega sina-naslednika. To dovolj jasno priča, da ni nobena strokovna šola tako poceni, kakor je zimska kmetijska šola.

Marsikateri kmečki gospodar, ki želi sebi in svojemu nasledniku dobro, naj temeljito premisli in se odloči, da pošlje svojega sina v zimsko kmetijsko šolo, saj je sedaj pravi čas za to. Pogoji glede plačevanja oskrbovalnine, v kolikor pripade na gojenca, so tako ugodni, da jih lahko zmagaja še tako reven kmet. Precejšen del iste plača itak banska uprava. Za podrobnejša pojasnila pa se obrnite na ravnateljstvo kmetijske šole v Sv. Juriju ob juž. žel.

Poslednje vesti

Zadnje novice v češkoslovaško-nemškem sporu zaradi sudetskih Nemcev

Kratka vsebina Hitlerjeve spomenice

Že spredaj omenjamo Hitlerjevo spomenico Češkoslovaški, v kateri so naslovljene na vlado v Pragi zadnje zahteve nemškega kanclerja glede odstopa sudetsko-nemškega ozemlja Nemčiji do 1. oktobra. V tej spomenici zahteva Hitler: umik vsega češkega vojaštva iz krajev, kateri so označeni na spomenici priloženi karti. Izpraznjene kraje morajo Čehi izročiti v dosedanjem stanju. Češka vlada mora odpustiti vse sudetske Nemce, ki služijo v vojski ali policiji, in sicer brez ozira na to, v katerem delu države služijo. Praška vlada mora izpustiti na svobodo vse zaradi političnih prestopkov zaprte sudetske Nemce. Zadnje točke spomenice pa se nanašajo na plebiscit in organizacijo, katerega naj nadzira mednarodna komisija, in te omenjamo spredaj.

Vlada v Pragi odklonila spomenico

Hitlerjeva spomenica je bila izročena praški vladi s posredovanjem Anglije. Češkoslovaška vlada je Hitlerjeve predloge proučila in je dne 26. septembra izročila Londonu odgovor, v katerem pravi, da to, kar zahteva Hitler, dejansko ni rešitev sudetsko-nemškega vprašanja, ampak zahteva, da zasede Nemčija z vojsko vse vojaško pomembne točke na češkoslovaški meji. To odklonilno stališče praške vlade omiljuje angleško časopisje s tem, da je Hitlerjeva spomenica diktat (narekovanje) ne samo Češkoslovaški, ampak Franciji in Angliji in ne kaže dobre volje za pogajanja.

Ukrepi Češkoslovaške

Da se zajezi sovražna propaganda po radiu, so odredile praške oblasti, da morajo po nekaterih pokrajinah takoj oddati radijske sprejemnike. Odlok je bil takoj izvršen. V nadomestilo

bodo organizirali javne oddaje ter bodo nadomestili zvočnike po javnih prostorih. Za primer letalskih napadov so bili po nekaterih pokrajinah izvršeni poskusi zatemnitve. Ti poskusi se vršijo največ v Pragi. Angleška poročila iz Prage trdijo, da je na češkoslovaških mejah približno en milijon vojakov. Vsak je moral vzeti s seboj za dva dni hrane, zimsko perilo in jedilno orodje. Vsi so moderno oboroženi.

Obrambni ukrepi Anglije in Francije

Angleško vojno brodogradnjo se zbira z vso naglico na Sredozemskem, Atlantskem in Severnem morju ter v Indijskem oceanu. Vse angleške vojne ladje so pozvane, da se nemudoma zberejo na določenih mestih. Angleži imajo pripravljenih 35 milijonov mask proti strupenim plinom. — V Londonu so odprli 26. septembra poseben urad za rekrutiranje prostovoljcev za suhozemsko armado. Za varstvo velikih angleških mest so storjeni vsi ukrepi, da bo mogoča izselitev civilnega prebivalstva in že gradijo z največjo naglico zavetišča proti letalskim napadom.

Francoski notranji minister Sarraut je podal časnikarjem izjavo o pripravah Francije za pri-

Vsak je svoje sreče kovač!

V kratkem se prične 37. kolo državne razredne loterije, ko bo zopet izžrebanih velikih in manjših dobitkov v skupni vrednosti ca 65.000.000 din. Ne obotavljajte se in obrnite se čimprej in zaupljivo na našo hišo sreče in glavno kolekturo

Bezjak - Maribor

Gosposka 25, telefon 20-97, kjer boste našli veliko izbiro novih srečk! Odločite se pravočasno! — Sreča Vas kliče! — Cela srečka stane 200 din, polovica 100 din in četrtinka 50 din. 1465

mer obrambe. Ukrenjeno je vse, da se lahko izseli iz Pariza na sto tisoče ljudi in izdelan je načrt za nagli prevoz po železnicah in z drugimi prometnimi sredstvi. Tudi v podeželju je ukrenjeno vse potrebno. Vsi prefekti so prejeli nalog, naj pripravijo vse, da bodo na deželi sprejemali begunce. Za primer letalskega napada je v Parizu postavljenih več sto siren za alarmiranje prebivalstva. Odbor za obrambo mesta je pripravil 43 tisoč zavetišč. Gasilci so bili ojačeni za 6500 mož in lahko v primeru napada na Pariz gasijo tisoč požarov naenkrat. V pripravljenosti so tudi posebne čete za razkužitev strupenih plinov in za prezračenje.

Stališče Mussolinija in Italije

Italijanski ministrski predsednik Mussolini je govoril 26. septembra na velikem fašističnem zborovanju v Veroni. Med drugim je rekel, da je še samo nekaj dni časa, da se sudetsko-nemško vprašanje uravna mirno. Če se ne bo našel mož, kateri bi mogel preprečiti spopad, bo v prvem trenutku ta spor in spopad krajevnega značaja. Mussolini še verjame, da Evropa ne bo hotela vojne, ki bi uničila njo samo. Evropa ima še mnogo večje potrebe, kakor pa, da bi povečala število grobnic na mejah svojih držav. Šele v tretjem razvoju bo dobil spor tak značaj, da bodo tudi Italijani prisiljeni, da posežejo vanj in tedaj ne bodo niti za hip oklevali. Mussolini je naglasil, da se more dovršiti razvoj dogodkov do posega Italije z izredno naglico. — Iz Rima so objavili, da je sklican za 1. oktober veliki fašistični svet, na dan, ko poteče rok za odgovor Češkoslovaške na Hitlerjevo spomenico. Ob tej priliki bo zavzel veliki fašistični svet svoje končno stališče.

V skrajno napetost je posegel celo predsednik Združenih držav Severne Amerike

Predsednik Združenih držav Severne Amerike Roosevelt je naslovil na dr. Beneša in Hitlerja brzoglavki, v katerih ju prosi, naj ne prekineta pogajanj, ki bi mogla miroljubno urediti vsa vprašanja. Dokler trajajo pogajanja, živi upanje, da bosta razum in duh pravičnosti mogla zmagati in da bo moči preprečiti novo prelivanje krvi. Kadar se pogajanja prekinejo, je izključen vsak razlog razuma in odloča samo še sila. Sila pa ne rodi nobenega ugodnega rezultata za bodočnost, ne v blagor človeštva. Roosevelt pravi, naj sklenejo mir pred vojno, ne šele po vojni.

Kaj je rekel Hitler 26. septembra zvečer?

V športni palači je imel Hitler 26. septembra ob osmih zvečer govor na zborovanju, katerega so se udeležili številni begunci iz Sudetov. V težko pričakovanem govoru je med drugim napadal predsednika Češkoslovaške dr. Beneša. Da bi se prikupil Franciji, je povedal, da ne mara Nemcev iz Alzacije-Lorene (ki je francoska pokrajina), ker da so ti ljudje že siti vojne, zato jih hoče pustiti, da živijo v miru. Na angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina in na predsednika ameriških Združenih držav je naslovil zahvalo za trud okrog mira. Poljake je skušal pridobiti z zahvalo, da imajo pametnega moža na vodstvu, s katerim se je lahko sporazumel. Da bi se mu v težkem trenutku Mussolini ne izneveril, ga je opomnil na njegove besede po končani zasedbi Abesinije, ko je rekel, da »tega (namreč, da je bila Nemčija na strani Italije) ne bo Nemčiji nikdar pozabili«. Počastil je tudi Mussolinija z »mojim velikim prijateljem«. Če bi pa bil še kdo proti njemu, je Hitler povedal, da so to njegove zadnje skomine po ozemlju v Evropi in da ne bo prav ničesar več zahteval. Da je pa navdušil svoje ljudi, je povedal, da je bil frontni vojak in da se nič ne boji, ker je za

njim — ves nemški narod. Je pa sedaj samo na gospodu Benešu, ali hoče vojno ali mir. Upa, da bo izpolnil, kar je že obljubil, če pa tega do 1. oktobra ne bo storil, pride 75 milijonov Nemcev nad 7 milijonov Čehov. »Sedaj naj gospod Beneš izbira!« so bile zadnje Hitlerjeve besede.

Zadnji ukrepi Anglije in Francije 26. septembra

Francoski ministrski predsednik in zunanji minister sta se vrnila po posvetovanjih z angleško vlado z letalom iz Londona. Na londonski konferenci so sklenili, da preprečijo, da bi Hitler zasedel češkoslovaško področje in izzval vojno. Če bi pa le prišlo do izbruha sovražnosti, bosta razporedili Anglija ter Francija letalsko moštvo na bojne črte. V London je bil poklican iz Pariza načelnik glavnega francoskega generalnega štaba general Gamelin. Predsednik angleške vlade Chamberlain je poslal z letalom v Berlin svojega najožjega sodelavca Wilsona s pismom, katero vsebuje skupni odgovor angleške in francoske vlade na Hitlerjevo spomenico. To pismo je bilo oddano 26. septembra ob petih popoldne v roke kanclerju Hitlerju. Chamberlain se je zahvalil Rooseveltu za posredovalno brzojavko in ga je zagotovil, da je storila angleška vlada vse, da bi zagotovila mirno rešitev sedanjih težav. Po Hitlerjevem govoru se je sestal v Londonu ožji odbor štirih ministrov pod Chamberlainovim predsedstvom, nato pa se je sestal angleški tajni svet pod predsedstvom angleškega kralja. Kaj se je na teh posvetovanjih sklenilo, še ni znano.

Domače novice

73 letni starček umorjen in izropan. Peter Koroš, po domače Libnik, 73 letni posestnik, se je podal zadnjo nedeljo zjutraj v cerkev v Mežico, od koder se je vračal krog osmih. Prekoračil je most preko Mežice pri Torčevi žagi in se je podal v strmi Volinjakov hrib. Kakih 200 metrov nad žago, kjer pelje steza v gozd, je skočil nanj iz grmovja prežeči moški in je pobil nič hudega slutečega Koroša s palico na tla. Tolovaj je do nezavesti pobitemu popolnoma razbil glavo s kamnom. Nato je preiskal starčeve žepe, je zavlekel truplo v gozd, kjer ga je skril v grmovje, in zginil. Edina pričča strašnem dejanju je bil devetletni pastir, kateri je pasel krave pod mestom napada. Videl je mlajšega neznanca, kako je kleče na tleh ležečega obdeloval s kamnom. Kakor hitro je napadalec zginil, si je fantek ogledal, kaj da je razbijal tujec, in je našel umirajočega starca. Hitro je poklical ljudi, ki pa niso mogli več pomagati, ker je bil stari Koroš že mrtev. Kmalu za tem se je pojavila na kraju zločina orožniška patrulja, za to pa sodna komisija. V mrtvašnico v Mežico prenešeno truplo je bilo sodno razteleseno. Po prvih poizvedbah je veljal stari Koroš za premožnega in je imel stalno pri sebi večje denarne vsote. V Mežici je prodal par volov in je prejel zanje naplačilo 1300 din. Koliko je oropal morilec staremu, je še deloma zagonetka. Orožniki iz Mežice in Prevalj so se podali takoj z vso vnemo na delo in so prijeli Silvestra Kranjca iz Žerjavov pri Črni. Našli so pri njem 2000 din, o katerih aretirani ni mogel povedati, od kod jih ima. Kranjca je po krajšem oklevanju priznal umor.

Nočni požar v Murski Soboti. Dne 24. septembra krog polnoči je uničil ogenj dvoriščno poslopje avtoizvoščeka Rajha sredi Murske Sote. Gasilci so preprečili razmah nesreče.

„Slov. Gospodar“ stane:

za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Surov napad na 72 letnega starčka. V razglednem stolpu na Pohorju stanuje že 12 let 72 letni Matevž Dornik. Planinci so našli starčka zadnjo nedeljo zjutraj hudo poškodovanega in so ga spravili v mariborsko bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima poškodovana rebra na desni strani in je zaradi udarca oglušel.

Podlegel poškodbi. Karel Zupančič, 30 letni posestnikov sin iz Ojstriške vasi pri Sv. Juriju ob Taboru, je treščil pred dnevi s kolesom ob drugega kolesarja in si prebil lobanjo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel poškodbi zadnjo nedeljo.

Beg od doma. 30 letna duševno bolna Ivanka Majerjeva je 19. septembra pobegnila od doma. Je srednje velikosti, precej močna, oblečena v belo bluzo (lilačtasto) in modro krilo. Komur je kaj znanega, se prosi za obvestilo na Franca Majer, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna 9.

Po vrnitvi iz umobolnice zopet ponorel. K svojemu 52 letnemu očetu Francu Hajdniku iz Sv. Jerneja pri Ločah se je vrnil sin, kateri je bil nekaj časa v umobolnici v Novem Celju. Ob vrnitvi je sin zopet ponorel. Prišlo je celo do spopada med blaznim sinom in očetom. Oče je dobil tako hude notranje poškodbe, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Sreča v nesreči. Jožef Horvat, gostilničar iz Gorišnice pri Ptuj, si je kupil nov avto, s katerim je napravil poskusno vožnjo v Ptuj. Na ormoški cesti je hotel prehiteti motociklista Fr. Znidariča, ki je spremenil v tem hipu smer vožnje. Avto je zašel z blatnikom v motorno kolo in ga vlekel z vozačem vrem kakih 20 metrov po cesti. Vsi očitvidci nesreče so bili uverjeni, da gre za hudo ali celo smrtno nesrečo. Motociklist pa je prišel izpod avtomobila na srečo samo nekoliko opraskan ter preplašen. Motor je razbit.

Vlomilec okradel gospodinjico in dekle. V Kicarju pri Ptuj je vdrl neznanec v pritlično hišo posestnice Uršule Lacko. Odsesel je gospodinjico in služkinjo obleke in obutve za 2000 din.

Trikrat zaboden. Vinka Herodeža, 28 letnega mesarskega pomočnika iz Št. Pavla pri Preboldu, je zabodel zadnjo nedeljo pred njegovim domom sosedov hlapec dvakrat v levo roko in enkrat v levo stran hrbta. Poškodovanega so odpremili v celjsko bolnišnico.

Vlomi v škocjanu pri Mokronogu. Pri belem dnevu je bilo vlomljeno 21. septembra pri užitkarici Tereziji Rabzelj iz Zloganja in odnešena vsa obleka, posteljnina, par boljnjih čevljev, 160 din in še več raznega drugega blaga. Vse to je zanesel vlomilec na bližnji kozolec in zakopal v seno, a naslednjo noč odnesel dalje, kakor so kazali sledovi. Takisto je bilo v isti vasi pri Trametu tudi pri belem dnevu vlomljeno v stanovanje in ukradena vsa boljša obleka, moška in ženska, nekaj čevljev in še več raznega drugega blaga v vrednosti skoraj do dva tisoč dinarjev.

Naša društva

Rače. Prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 2. oktobra ob treh popoldne in ob sedmih zvečer krasno igro »Črna žena«, na šolskem odru v Račah. Pridite!

Črešnjevce. Otvoritev Slomšekovega doma dne 18. septembra. Sonce, ki septembra najlepše sije (Cajnkara) je vabilo na sončni črešnjevski grič h koncertu, ki so ga priredili skupno najboljši pevci in pevke iz Slov. Bistrice, Laporja in Črešnjeva. Koliko truda, koliko potov so imeli ti zbori k vaju doma in k skupnemu nastopu. Da omenimo samo trozborne pesmi »Juhé, pojdemo v Škufce«, »Telovadska«, »Zgubljen cvet«, »Nazaj v planski raj«: o veličast naših pesmi! Hvala vam vsem! Govornik g. Kotnik iz Maribora je razvijal misli, ki bi naj dale mladini nove pobude, pripomogle h kroplki rasti na kulturnem polju.

V lastnem domu se društveno delo uspešno razvija. Hvala mu! Vtisi njegovih besed se ne morejo zbrisati iz spomina. Hvala udeležencem iz vseh krajev. Polne dvorane so najjačji dokument o potrebi Slomšekovih domov. Le v lastnem domu se krepi zdrav čut za kulturni utrip človeškega srca. In v tem oziru delajmo skupno v slovenjebistriškem okraju!

Dopisi

Čadram-Oplotnica. V nedeljo, dne 25. septembra, je bila pri nas velika cerkvena slovesnost, katere se je udeležilo več tisoč vernikov. Pravičilo, da toliko ljudi še ne pomnijo niti starejši. Ta dan je bil določen za blagoslovitev novega bronastega zvona za tukajšnja župnijsko cerkev. Pred sv. mašo je blagoslovil novi zvon g. arhidakon Fran Tovornik iz Konjic ob asistenci gg. nadžupnika Julija Vajda iz Rogaske Slatine in domačega župnika duh. svetnika Franca Hohnjeca, ki je imel nato pomenljiv in krasen cerkveni govor ter slovesno sv. mašo z ljudskim petjem. Znana velika cerkev je bila natlačeno polna, še več ljudstva pa je moralo zaradi gneče ostati zunaj cerkve. Po sv. maši so med igranjem godbe dvignili veliki zvon v zvonik. Slovesnost je povzdignilo tudi lepo vreme. Zvon tehta 2441 kg ter je iz iste tovarne, kakor za mariborsko frančiškansko cerkev, namreč inž. Bühla iz Maribora.

MALA OZNANILA

RAZNO:

Jablus-sadjevec, izvrsten, lahko napravite poceni, ako uporabite tropine, vinske ali sadne. S poštnino stane 100 litrov 58, 150 litrov 86 din. Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek. 1475

Singer krojaški šivalni stroj, malo rabljen, prodaja poceni Ussar Alojz, Maribor, Trubarjeva ulica 9. 1471

Odločno izjavljam, da drugje ne kupujem več, kajti vedno kupim najmočnejše čevlje, koce, odeje, hubertuse, obleke, flanelo, klot, hlače, nito itd. najceneje v Manufakturi Grajske starnarne, Maribor, Vetrinjska 10. 1473

Prodajam pet velikih sodov 700—8000 litrov. Solak Konrad, Šetarova 1, Sv. Lenart v Slovenskih goricah. 1454

Šivalni stroj, najnovejši, cena 1600 din, pogreznjiv 1850, z 20 letno garancijo, prodaja Ussar Alojz, Maribor, Trubarjeva ulica 9. 1472

»Pri starinarju«, Zidanšek, Maribor, Koroška 6, se poceni prodaja pogreznjiv šivalni stroj; kupite poceni ostanke flanel, žamet, barhenta, oksforda, cajga, belo, rjavo in plavo platno, žametaste obleke od 12 din, predpasniki, moške in ženske srajce, hlače, fantovske sukence, nogavice. 1476

Jablus-jabolčnik, tvarina, iz katere napravite najboljši jabolčnik ali hruškovec tudi brez naravnega sadjevca. Jablus je sedaj tako vsestransko izpopolnjen, da vsebuje vse snovi naravnega sadjevca. Ker so sedanji paketi od prejšnjih še enkrat težji, stane s poštnino 50 litrov 39.50, 100 litrov 69, 150 litrov 98 din. Stotine pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek. 1474

Kmetovalci! Prima semensko pšenico prodaja oskrbništvu Brandhof, Studenci pri Mariboru.

GOSPODINJE!

Navodila za vkuhanje dobite v raznih strokovnih knjigah. Pišite po ponudbo. — Papir in vse druge potreščine dobite po ugodni ceni pri nas. Radi bi Vam postregli. Oglasite se pisмено ali osebno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru ali Ptuj.

nje potrebno popravila in vprašate, ali ni dolžnost banovine, da prevzame napajališče v oskrbo ali pa nakaže vsaj podporo. — Ta dolžnost žal ne obstoji. V kolikor nam je znano, tudi ni nikakega zadevnega kredita v banovinskem proračunu. Lahko poskusite s prošnjo, morda ga kje najdejo.

Naknadna zahteva plačila za opravljena dela. M. in N. V. Na posestvu polsestre sta dve leti delali, ko je bila polsestra bolna, in sta se bolj mučili, nego v vajini prejšnji službi, kjer sta dobivali poleg hrane 200 din mesečno. Vprašate, ali smeta kaj zahtevati za svoje delo. — Ako se niste z lastnico posestva dogovorili, da bosta delali brezplačno, tedaj imata pravico zahtevati za svoje delo primerno plačilo, to se pravi toliko, kolikor v Vašem kraju povprečno plačujejo za enako delo. Seve se ima pri tem vpoštovati, da ste delali pri lastni hrani.

Vknjiženi upniki ne dovolijo odprodaje dela posestva. Isti. Radi bi od posestva odprodali neko njiivo, za katero imate dobrega kupca, pa Vam vknjižena upnica in prevžitkarica ne dovoli bremenprostega odpisa, čeprav je na ostalem posestvu dovolj zavarovana. — Brez dovoljenja knjižnih upravičencev se sme odpisati bremenprosto le tak del, čigar površina ne presega stotega dela površine nedeljenega dela zemljiškknjižnega telesa (vložka) in ni vreden več kot tisoč dinarjev. Za odpis večje parcele pa potrebujete na vsak način navedeno dovoljenje; izsiliti ga ne morete. Morda ga boste dosegli na ta način, da izplačate vknjiženim nezadovoljnejšem vsaj del dobljene kupnine.

Nejaš zoral travnik za njivo in prepoveduje doterdanje vožnje. L. V. že 32 let ste nemoteno vozili po sosednem travniku. Pred leti je ta travnik kupil nov lastnik, ki ga je spremenil v njivo, Vam prepoveduje nadaljnje vožnje ter Vas je tožil na odškodnino zaradi opravljenih voženj. — Ako ste res 32 let vozili brez prošnje in sile ter javno po sosednem travniku, ste si pripostestvovali zadevno služnostno pravico in niste dolžni plačati nikake odškodnine. Vendar te pravice ne bi mogli uveljaviti zoper sedanjega lastnika, ako ni bila vpisana v zemljiško knjigo in je on travnik pridobil v dobri veri, da ni obremenjen z navedeno služnostno pravico. Proti dobri veri bi govorilo, ako so bili na travniku vidni sledovi kakih voženj; kupec je dolžan si kupljeno parcelo ogledati.

Sosed začel voziti gnojnico preko travnika. Naročnik. Vaš sosed ima izvoz iz svojega travnika čez Vaš travnik. Pred leti si je napravil vzorno gnojišče in sedaj večkrat vozi gnojnico čez Vaš travnik ter dela škodo na travi. Vaših prošenj naj vozi spomladi ali jeseni, noče uvaževati, češ, da sme voziti kadar se mu poljubi. — Ali si je sosed pridobil pravico voziti čez Vaš travnik s pogodbo ali jo je pripostestvoval? Ako ima pogodbeno pravico, prečitajte vsebino pogodbe, ali kaj piše o tem, kakšne vožnje sme sosed opravljati, odnosno ob katerem času. Vožnje izven izgovorjene mere ali časa mu lahko prepoveste.

Ako pa je sosed služnostno pravico vožnje pripostestvoval, jo sme izvrševati le v tistem obsegu, kakor jo je že 30 let; vsako razširjenje služnosti mu lahko prepoveste, po potrebi s tožbo. Seve lahko zahtevate odškodnino, ako jo trpite zaradi neopravičenih voženj.

Pravice nezakonske matere in nezakonskega očeta. S. M. v K. Vaša sorodnica je v Zagrebu zanosila z orožnikom, ki ji je sprva obljubljal zakon, potem pa jo pustil na cedilu in se dal premestiti v Srbijo. — V Srbiji je res tožba na priznanje nezakonskega očetovstva nedopustna. Seve, čim bi se nezakonski oče vrnil iz Srbije, ga lahko takoj tožite. — Prosite okrajno sodišče, v čigar okolišju biva nezakonski otrok, naj da potom pristojnega sodišča v Srbiji zaslišati orožnika, ali nezakonsko očetovstvo prizna. Potem bi se mu lahko naložilo plačilo primerne preživnine za otroka. — Terjatev matere na plačilo stroškov poroda in njenega vzdrževanja za šest tednov po porodu zastara žal že s pretekom treh let po porodu. Terjatev tretjih oseb (tudi matere) zoper nezakonskega očeta na povračilo stroškov, ki so jih imele z oskrbo njegovega nezakonskega otroka, pa zastarajo šele v 30 letih. — Ako mati ne ve za sedanje bivališče orožnika, naj prosi varstveno sodišče, da zanj poizve pri glavnem poveljstvu orožništva.

Šolska služiteljica in privatna dela za šolskega upravitelja. R. R. Srbija. S kom je sklenila Vaša žena službeno pogodbo? Ako se kaka pogodba zaosebnoopravne narave sploh ni sklenila, odnosno ako ni bila sklenjena s šolskim upraviteljem in ni bilo v njej določeno, da mora izvrševati dela tudi za privatno gospodinjstvo šolskega upravitelja, tedaj Vaši ženi slednjih del ni treba opravljati brez posebnega plačila. Ako bi upravitelj grozil z odpovedjo službe, naj mu odgovori, da bo sporočila višji šolski oblasti, zakaj, odnosno s čim ji grozi. — Ako je žena nastavljena od šolske oblasti, odnosno imenovana kot služiteljica-dnevničarka, je povsem jasno, da ji ni treba opravljati del za zasebno gospodinjstvo upravitelja, marveč le za šolo. Morda boste pri hanski upravi dosegli, da bo dala potreben pouk g. upravitelju.

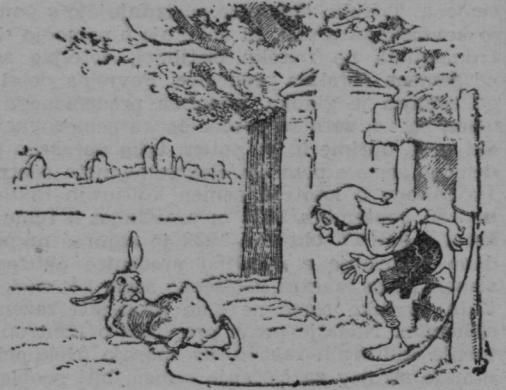
Posestnica noče primerno plačati bivšega gospodarja. A. S. pd. A. Pri neki posestnici ste tri mesece opravljali gospodarska dela. Sprva Vam je obljubila zakon, potem pa plačilo. Sedaj Vam ponuja le 10 din dnevno, čeprav je znašala v tistem času možka dnina 15–20 din. — Če mezda ni bila dogovorjena z določenim zneskom, smete toliko zahtevati, kolikor je znašala povprečna mezda za enakovrstne uslužbenice v tistem okraju. Ali ste upoštevali eventualno prehrano in stanovanje? Stanovanje bi bilo oceniti z 2 din dnevno.

»Boga je hotel, da bi mu zarubili.« Upnik je dal zarubiti svojemu dolžniku dve sveti podobici ter hotel, da bi se mu zarubilo tudi podoba Križanega, ki je visela v kotu. — To je sicer res zelo slab dokaz ljubezni do bližnjega, a po zakonu tudi take podobe niso izvzete od izvršbe. Imen ne kaže da bi objavljali.

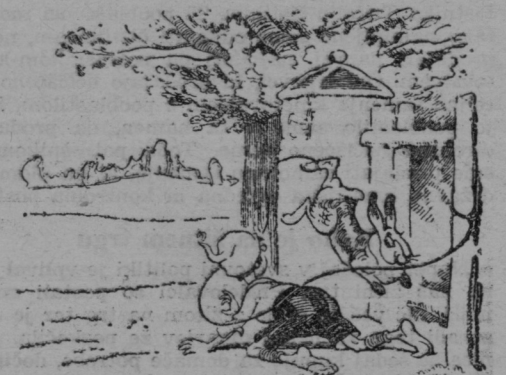
je sklonil glavo in vdano prenašal udarce. Ni jih čutil. Njegovo srce je vriskalo ...

(Dalje prihodnjič)

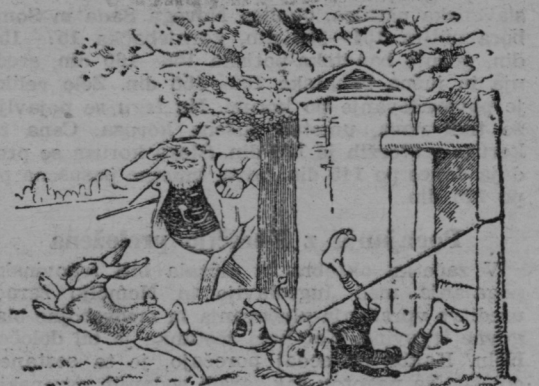
Lovska zvižaja

»Oho! Tu je pa nagačen zajec! Hop z njim!«

A zajec ni bil nagačen, ampak živ, zato je poskočil...

»Ljubi zajček, dober lov si naredil!«

Sedaj te imam, tatič, ki kradeš moja jabolka!«

Vlomiška idila

Sodnik: »Kaj je delal vaš tovariš med tem, ko ste vi v spalnici praznili omare?«

Vlomilec: »Otrok se je bil zbudil in on ga je zibal, da ne bi jokal...«

Zlobno namigavanje

»Kdaj vam je torej nos zmrznil?«

»Leta 1918.«

»Leta 1918? — Aha, se že spominjam! Takrat je bila dobra vinska letina...«

Našim malčkom

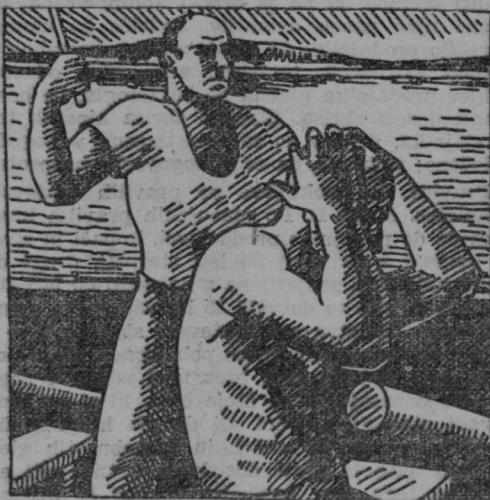
Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Matjažek je poskočil. »Jaz — jaz sem tudi pod gorami doma, mene so tudi zaprli...« Veslar je ostrmel. Potem je zajo-

38 kal in ga objel. »Matjažek, otrok moj!« — Tudi Matjažek je jokal.

Toda že je prihitel paznik in zavihtel svoj korobač. »Pusti otroka, ti ušivec!« — »Molči in pridi še!« je šepnil veslar. Potem

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane Din 1.— (Prekljici, Poslano, Izjava pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.—. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Sprejme se viničar, štirje delavci, en ofer, dva delavca. Naslov v upravi. 1451

Sprejem pridno, zdravo učenko za moško krojaško obrt. Prednost deželske. Oskrba v hiši. Jakob Skaza, krojač, Slov. Bistrica. 1448

Sprejem majerja s 5—6 delovnimi močmi. Naslov v upravi. 1449

Sposoben šofer, več nemščine, se išče za vinograd med Ljutomerom in Ormožem. Sprejme se tudi priden viničar s 3—5 delovnimi močmi. Predstaviti pri G. Sölch, Vuzmetinci 4, Sv. Miklavž pri Ormožu. 1455

Iščem službo hlapca. Naslov v upravi. 1459

Razpisuje se služba organista in cerkovnika v Marija širje, p. Zidani most. Prednost ima obrtnik ali upokojenec. Ponudbe na župni urad. 1442

Deklo, pridno, zvesto, za vsako delo, sprejem tako. Plača 150 din. Predstaviti: Murko, gostilničar, Pobrežje pri Mariboru, Aleksandrova 54. 1463

Poštenega hlapca in pastirja takoj sprejme Pak, Gačnik, p. Pesnica. 1461

Pridnega hlapca sprejemem h konjem. Nekrep, Maribor, Vetrinjska 4. 1462

Majerja s 5—6 delovnimi močmi sprejme dr. Kapralov, Marija Snežna. 1464

Mizarskega pomočnika (stalno delo), vajenca poštenih staršev sprejme takoj Zavarnik, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1468

Vajencu za trgovino iščem službe s popolno oskrbo. Ima tri razrede meščanske šole, 17 let star. Ima 50.000 din gotovine, katera bi se mogla pupilarno varno posoditi delodajalcu. Ponudbe do 6. oktobra na upravo. 1467

Majerja s tremi delovnimi močmi, k goveji živini, iz Slovenskih goric, sprejme Henrik Sarnitz, posestnik pri Sv. Lenartu, Slov. gorice. 1469

Hlapca išče proti dobri plači za takoj Franc Žigart, Sp. Porčič 39, Sv. Trojica, Slovenske gorice. 1470

POSESTVA:

Prodam novo hišo z gospodarskim poslopjem, vrt, njiva, pol ure od mesta Ptuj. Pripravno za obrtnika ali upokojenca. Plačilo v knjižicah in nekaj v gotovini. Zlahtič Jožef, Nova vas 88, Ptuj. 1477

Majhno posestvo se prodaja. Sv. Miklavž 67, Hoče. 1466

Prodam njivo 1 in četrt orala za stavbišče tik hajdinske šole. Skorba 28, Ptuj. 1458

Majhno vinogradno posestvo pri Mariboru dam v najem stalnemu nameščencu. Ponudbe pod »Vinograd 1460«.

RAZNO:

Radio baterijski poceni prodam, oziroma zamenjam za jabolčnik, jabolka, mošt ali druge pridelke. Ponudbe poslati upravi »Slov. gospodarja« pod šifro: »Ugodna prilika 1453«.

Priporočamo Vam, da kupujete vse, kar potrebujete, le v trgovini Franjo Klanjšek, Maribor, Glavni trg 21. Tam boste ne le dobro postreženi, ampak res tudi trpežno oblečeni. 1457

Priporočam se Kupičičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1427

Pletenine iz lastne pletarne izdeluje po meri v teku šestih ur za otroke jopce od 12 din, damske-moške od 25 din naprej pri »Luna«, samo Glavni trg 24. 1296

Lepe in trpežne fantovske obleke za šolo in dom od 50 din naprej, izdelek domače obrti, kupite najboljše v trgovini Jurij Kokol, Maribor, Glavni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

Ženske plašče

v največji izbiri že od 200 din naprej Vam nudi trgovina

J, PREAC, Maribor, Glavni trg 13

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Vse za šolo

knjižice in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

NAVEČIA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

MOLINO nebeljeno platno 8.50

PLATNO za rjuha izredno močno 34

PLATNO za otroško perilo, trpežno 18

NANKING za perje, dobra neprodorna vrsta 40

SIFON, dobra mehka vrsta 27

ZASTORI iz bele karirane kongres tkanine 50

Sternicki CELJE 24

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

MALA OZNANILA

RAZNO:

URE, ZLATNINO, SREBRNINO in OČALA v veliki izbiri nudi **Jakob Mulavec**, Maribor, Kralja Petra trg 1, pri glavnem mostu. Kupujem zlato. Popravila točno. Cene nizke. 1437

Sode vseh velikosti iz cepanega ali rezanega lesa Vam napravi dobro in poceni **Ledinek Pavel**, sodar, Maribor, Gozdna 6. 1363

Kompletno moško obleko, izdelek domače obrti, za din 150, 180, 210 in 240, kupite najboljše v trgovini **Jurij Kokol**, Maribor, Glavni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

Cepljene trte! V veliki množini različnih vrst na običajnih podlagah, krasno razvitih, kar se lahko sedaj vsak osebno prepriča, če si ogleda en del naše trsnice pri načelniku **Jan. Segula** v Hlaponcih. Nudi: **I. trsničarska zadruga** v Sloveniji, pošta **Juršinci** pri Ptuj. Pišite po cenik! 1450

Kmetje, delavci! Najceneje kupite manufakturno, pletenine, perilo, špecerijo, železnino in usnje v novi trgovini **Ivan Meško** v Središču. Nakup deželnih pridelkov in svinskih kož. 1393

Kupujem staro zlato, srebrni denar (krone, goldinarje, tolarje) po najvišji ceni. **Stumpf Alojzij**, zlatar, Maribor, Koroška cesta 8. 1154

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. **Ivan Pečar**, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 1452

Vse tapetniške izdelke in ves tapetniški pribor kupite najceneje pri »**Obnova**« **F. Novak**, Jurčičeva 6. 1373

Pravovrstno manufakturno blago, robce, odeje, pletenine, perilo, predpasnike itd. kupite dobro in poceni v trgovini **Jurij Kokol**, Maribor, Glavni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

V Ptuj zraven kolodvora si lahko ogledate našo trsnico, v kateri je nad 20 sort trsnega izbora na raznih podlagah in v kateri je dosegla rast poganjkov 70—100 cm. — V nasadih pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah pa imamo sadno drevje in nad vse lepe sadne divjake. Naročite že sedaj od trsnice in drevesnice **Čeh, Sv. Bolfank** v Slov. goricah. Ceniki zastoj! 1303

2500 din potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno doma. Dopise: »**Anos**«, Maribor, Orožnova 6. Postranski zaslužek! 731

Vse vrste štampiljk

za urade, trgovce, obrtnike in privatnike naročajte v **Cirilovih knjigarnah Maribor** in Ptuj.

Jesen, zima! — Ostanke mariborskih tekstilnih tovarn, pristnobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija »R« z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo, 128 din. — Reklamni paket serija »K«, vsebina 20—25 m boljšega flanela za moško, žensko in otroško perilo, v najlepši sestavi, paket 130 din. — Dalje specialni paket »original Kosmos D« z vsebino 17—21 m Ia barhentov za ženske obleke, bluze in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko, moško in otroško perilo, za izjemno ceno 150 din. — Paket serija »Z«, vsebina 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč, in sicer: »Z/1« 130 din, »Z/2« 160 din, »Z/3« 200 din, »Z/4« 250 din, »Z/5« 300 din. Vsa podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din. Trgovcem popust! Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago. Pišite še danes: »**Razpošiljalnici Kosmos**«, Maribor, Kralja Petra trg. Na zalogi še tudi letni paketi.

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, mečenino kupi in plača najboljše: **Arbeiter**, Maribor, Dravska ulica 15. 461

Za šolo

obleke, hubertuse
čevlje, perilo i.t.d.
nudi najugodnejše
konfekcija

JAKOBLAH
Maribor, Glavni trg 2

Nalivna peresa

od Din 6.— višje, v **Cirilovih prodajalnah** Maribor in Ptuj.

Lastniki srečk!

Iščemo one srečneže, ki so že zadeli glavni ali večje dobitke, česar pa še ne vedo. — Lastniki srečk vojne škode, rdečega križa, tobačnih srečk javite nemudoma vse svoje srečke s serijami in številkami na naslov: »**Novice o srečkah**«, Maribor, Cankarjeva ulica 14. Priložite 3 dinarje v znamkah! 1352

Vse dame kupujejo rade

svilo za obleke, perilo itd. pri 1137
I. Trpinu, Maribor, Vetrinjska 15

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

**POŽAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS**

Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe, svoje in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.
Stanje hranilnih vlog Din 53,000.000.—